Ազգ
Azg armenian daily

19 ՅՈՒԼԻՍ 1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 136 (890)

Չեռնոմիրդինը եւ Գրաչովը կբախվե՞ն իշխանության պայքարում

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ ԻՄԱ ՊՐԵՍ: «Ելցինից իշխանությունը ժառանգելու իրավունքի համար մղվող պայքարում շուտով թերեւս ուրվագծվի երկու բեւեռացված կենտրոն, մեկը՝ Չեռնոմիրդինի, մյուսը՝ Գրաչովի գլխավորությամբ», գրում է «Լիտերատուրնայա գազետայի» մեկնաբան Օլեգ Մորոզը թերթի հուլիսի 19-ի համարում: Մեկնաբանն ուշադրություն է դարձնում այն բանին, որ նախագահի հիվանդության հետ գրեթե միաժամանակ Հեռավոր Արեւելքում սկսվեցին գլխավոր շտաբի ղեկավարած լայնածավալ զորավարժություններ, որոնց ընթացքում բանակային հրամանատարությանը ենթարկված էին ոչ միայն Հեռավորարեւելյան զինվորական օկրուգի, Խաղաղօվկիանոսյան նավատորմի, ռազմաօդային ուժերի, հակաօդային պաշտպանության, ինժեներական, երկաթուղային զորքերի շտաբները, այլեւ սահմանապահները, ներքին զորքերը, նույնիսկ Անվտանգության դաշնակցային ծառայության վարչությունը: Ինչ վերաբերում է Չեռնոմիրդինին, շարունակում է Մորոզը, կարծես թե նրա կողմն է ժառանգման սահմանադրական իրավունքը: Բայց լրիվ պարզ չէ, թե ինչպես պետք է օգտվել դրանից. հիմնական օրենքում իշխանության փոխանցման մեխանիզմը չի նշված:

ԵՐԵՎԱՆ

Ղարաբաղ. Ուժեղ բանակը՝ անվտանգության երաշխիք

Պատերազմի պատերազմի պայմաններում Լեռնային Ղարաբաղը շարունակում է նպատակասլաց կերպով եւ հետեւողականորեն զարգացնել իր պետական կառուցվածքը: Ինչպես նշեց ԼՂՀ նորընտիր խորհրդարանի նորընտիր նախագահ Կարեն Բաբուրյանը, Լեռնային Ղարաբաղը մտել է պետական շինարարության հերթական մի փուլ, որը ենթադրում է իշխանությունների եւ կառավարման մարմինների կառուցվածքի կատարելագործում, տնտեսական բարեփոխումների իրականացման համար արդյունավետ լծակների ստեղծում:

Անդրադառնալով նորընտիր խորհրդարանի առաջնահերթ խնդիրներին՝ Կարեն Բաբուրյանը մասնավորապես ասաց. «Այսօրվա դրությամբ ամենակարեւորը ԼՂՀ անկախության եւ նրա ժողովրդի անվտանգության ապահովման մեխանիզմների մշակումն է, այդ անվտանգության երաշխիքների ուժեղացումը: Ղարաբաղին ամենից առաջ անհրաժեշտ է ուժեղ բանակ: Իսկ ուժեղ բանակը ոչ միայն եւ ոչ այնքան արկերի ու փամփուշտների քանակություն է: Այստեղ կարեւոր դեր է խաղում մարդկային գործոնը, այլ կերպ ասած՝ անձնակազմի մարտական ոգին, ինչը, իմ կարծիքով, մեծապես կախված է զինվորների ու սպաների, ղարաբաղյան պատերազմի հաշմանդամների, կերակրողին կորցրած ընտանիքների սոցիալական պաշտպանվածության մակարդակից: Ահա թե ինչու ԼՂՀ խորհրդարանն առաջին հերթին պետք է ընդունի զինծառայողների ու նրանց ընտանիքների սոցիալական պաշտպանվածության բարձրացման փաստաթղթերի փաթեթ»:

Տես # էջ 2

Արամ Սաֆարյան. «Միր»-ի ակցիայի ձախողումը անփութությունից էր

Բաքու կատարելիք այցից մեկ օր առաջ «Միր» հեռուստառադիոընկերության ղեկավարներին հայտնի է դարձել, որ միջոցառումը չի կարող տեղի ունենալ, քանի որ ադրբեջանական կողմը ունեցել է անհամաձայնություններ: Այդ մասին երեկ տեղեկացրեց ՀՀ ԱԳՆ մամուլի քարտուղար Արամ Սաֆարյանը, նշելով, թե «Միր»-ի նախագահ Շալախմետովը պատճառաբանել է, որ երեւանի հետ չեն հասցրել կապ հաստատել եւ զգուշացնել: Մեր կարծիքով, նրանց մերժման հիմնական պատճառն այն է, որ ԼՂՀ լրագրողները հանդես են եկել որպես ինքնուրույն պատվիրակություն: «Եթե այն դարձել է ավելորդ քաղաքականացման առարկա, սա առավել քան ցավալի է: Այնուամենայնիվ, սա անփութության արդյունք է», ասաց մամուլի քարտուղարը եւ ափսոսանք հայտնեց, որ նման կարեւոր նախաձեռնությունը չիրականացավ: Այնինչ, ամիսներ շարունակ, ամենաբարձր մակարդակով աշխատանք է տարվել, որպեսզի լրագրողների հեռուստառադիոարշավը կյանքի կոչվի:

Արամ Սաֆարյանը վերջում նշեց, թե արշավի ձախողման քաղաքական կորուստն ավելի մեծ է: Ինչ վերաբերում է նյութականին (ինքնարժեք թողնին), ապա ըստ երեւույթին այդ մասին պետք է մտածեն ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն եւ «Միրը», որոնց հովանավորությամբ նախաձեռնվեց այդ միջոցառումը:

Հեյդար Ալիեւ. Ադրբեջանը ԱՊՀ մտավ հանուն Ղարաբաղի եւ դուրս կգա, եթե ԱՊՀ-ն չօգնի լուծմանը

ԲԱՔՈՒ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՌԴ Դաշնակցային ժողովի դաշնության խորհրդի նախագահ Վլադիմիր Շումեյկոյի գլխավորությամբ Ռուսաստանի խորհրդարանային պատվիրակության Բաքու կատարած այցի ընթացքում Շումեյկոն եւ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը այցելել են Զանգելանի եւ Բեյլաքանի շրջանների փախստականների համախմբված բնակության վայրեր, հաղորդում է «Ազերբայջան» թերթը:

Իր ելույթում Շումեյկոն նշել է, որ Ալիեւի իշխանության գլուխ անցնելու շնորհիվ հնարավոր դարձավ Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ լուծումը, ավելացնելով, որ ինքը որպես ԱՊՀ միջխորհրդարանային վեհաժողովի նախագահ հնարավոր ամեն ինչ կանի հակամարտության կարգավորման համար:

Ինչպես հաղորդում է թերթը, Ալիեւն ասել է. «Ադրբեջանը ԱՊՀ մտավ Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորումն արագացնելու համար: Բայց եթե ԱՊՀ-ն չօգնի լուծմանը, այդ դեպքում Ադրբեջանը ինչո՞ւ պետք է ԱՊՀ-ում մնա ազդեցիկ Հայաստանի կողքին: Բանակցությունները ցույց տվեցին, որ Շումեյկոն քաղաքականապես ճիշտ է գնահատում իրավիճակը եւ Ռուսաստանի ղեկավարությունը կլսի գաղթականների ձայնը»:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Քաղաքական պայմանագրի ստորագրումից հետո կքննարկվի Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցը

Հուլիսի 25-ին Վիեննայում կշարունակվեն ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման բանակցությունները: Մինչ այդ գնահատելով Ստեփանակերտում եւ Երեւանում ԵԱՀԿ Մինսկի խորհրդաժողովի համանախագահներ Հեյկի Տալվիտիեի, Վաղենտին Լոզինսկու եւ Մինսկի խմբի համանախագահ Վլադիմիր Կազիմիրովի հետ անցկացված խորհրդակցությունները, ՀՀ փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը երեկ հայտարարեց, թե դրանք անցել են լավ մթնոլորտում: Ընդ որում, բանակցությունները ընթանում են երկու զուգահեռ ուղղություններով՝ քաղաքական պայմանագրի եւ հինգ առանցքային խնդիրների շուրջ: Դեռ նախորդ հանդիպումների ընթացքում հարց էր բարձրացվել, թե ի՞նչ մոտեցում է ցույց տալու Մինսկի խմբի համանախագահությունն այդ 5 հարցերի վերաբերյալ: Այսինքն, այդ հարցերը կարող են վերածվել քաղաքական համաձայնագրի, թե՞ ամբողջությամբ կներառվեն արդեն առկա քաղաքական համաձայնագրի մեջ: Վարդան Օսկանյանի ասելով, քանի որ այդ 5 հարցերի մեջ ընդգրկված է նաեւ Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցը, Հայաստանը սկզբունքորեն համարում է, որ սա կարող է լինել զուտ խորհրդակցություն, երբ Ղարաբաղն ու Ադրբեջանը որոշեն, որ այս փուլում հարցը քննարկվի: Հայաստանի քաղաքականությունն այս հարցում միանշանակ է: Այն է Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգավորումը պետք է լինի փուլային:

Նախ պետք է ամրագրել մեկ տարուց ավելի շարունակվող զինադադարը, այնուհետեւ պետք է ստորագրվի քաղաքական պայմանագիր, որից հետո Մինսկի խորհրդաժողովում կքննարկվի Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցը: Վերջին հարցը թե Ադրբեջանը եւ թե Լեռնային Ղարաբաղը բարձրացրել են մոսկովյան երկրորդ փուլի բանակցությունների նախօրեին: Ղարաբաղի դիրքորոշումն այնքանով է պարզ, որ նրանք ցանկանում են իմանալ, թե զորքերի հետքաշումից հետո ինչ կարգավիճակ պետք է ունենան: Ադրբեջանն էլ իր հերթին ուզում է իմանալ՝ Ղարաբաղը կհամաձայնի՞ այն կարգավիճակին, որ իրենք ցանկություն ունեն տալ, նախքան իրավիճակի ստեղծումը:

Վարդան Օսկանյանի ասելով, Մինսկի խորհրդաժողովի համանախագահները Բաքու կատարած վերջին այցելությունից հետո եկել են այն եզրակացության, որ միջազգային Հայաստանի դիրքորոշումը ճիշտ է, եւ կարգավիճակի քննարկումը պետք է հանել եւ թողնել խորհրդակցական իմաստով: Նաեւ հայտնի է դարձել, որ Բաքուն էլ ինչ-որ չափով հակված է այս վերջին տարբերակին, եւ ավելի շատ ցանկություն կա կենտրոնանալ քաղաքական պայմանագրի վրա: Իսկ քաղաքական պայմանագրում հիմնական խոչընդոտը մնում է Լաչինի եւ Շուշիի հարցը: Հայաստանն ու Լեռնային Ղարաբաղը պնդում են, որ Շուշիի հարցը կարելի է քննել միայն Լաչինի հարցի հետ: Հենց Ղարաբաղի կարգավիճակի շուրջ առկա տարբերությունները էլ Վարդան Օսկանյանը համարեց ԼՂՀ-ի եւ Հայաստանի միջեւ եղած հիմնական տարակարծությունը, պատասխանելով լրագրողներից մեկի հարցին:

Վարդան Օսկանյանը նշեց նաեւ, որ քննարկվել են զորքերի հետքաշման եւ փախստականների վերադարձի հետ կապված հարցեր:

Ընդ որում, վերջին հարցին անդրադարձել է նաեւ Վլադիմիր Կազիմիրովը, որը Խաբար սերվիսին տված հարցազրույցում հայտնել է, թե ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակներում անցկացված խորհրդակցությունների արդյունքում համաձայնություն է ձեռք բերվել, որ մոտ ժամանակներս Ղարաբաղի տարածքում գտնվող 10 ադրբեջանցի ռազմագերիներ ազատ արձակվեն:

Ա. Հ.

Տարվա մարդը՝ Արա Հովհաննեսյան

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի անզգայացման թեմի առաջնորդարանի որոշումով ամեն տարի որեւէ անհատ ընտրվում է Տարվա մարդ՝ իբրեւ հայ ազգին եւ եկեղեցուն օգուտ բերած անձնավորություն: 1988-ին բացառություն է կազմել Մոնրեալում շնորհված մրցանակը, որ տրվեց ոչ թե անհատի, այլ Ղարաբաղի հերոսական ժողովրդին: Մեսրոպ Արքեպիսկոպոսն ներկայացրեց այս տարվա մարդուն՝ Փարիզի հոչակավոր Ինսթիթյուտ Պաստերի գիտաշխատող եւ գյուտարար դոկտոր Արա Հովհաննեսյանին: Այս մեծ պարգեւը նրան շնորհվեց անցյալ տարի լայն արձագանք գտած իր մի գյուտի համար, որը նպատակ ուներ գտնել մարդկության պատուհաս հիվանդության՝ ՁԻԱՀ-ի (սպիդ) բուժման եղանակները:

Թուրքիան մերժել է սահմանային համաձայնագիր ստորագրել Ռուսաստանի հետ

Պոլսում հրատարակվող «Ժամանակը» «Ազգին» տեղեկացնում է, որ օրերս Թուրքիան մերժել է հանուն Հայաստանի ու Վրաստանի սահմանային համաձայնագիր ստորագրելու մասին Ռուսաստանի առաջարկը, շեշտելով, որ նման համաձայնությունը չի համապատասխանում միջազգային իրավական նորմերին: Այս կապակցությամբ, Ռուսաստանի արտգործնախարարի տեղակալ Ալբերտ Չեռնիշեւը հուլիսի 20-ին Անկարա կատարելիք այցի ընթացքում փորձելու է, ըստ նույն թերթի, այս անգամ «ավելի մեղմ» ոճով տարհամոզել թուրքական կողմին, մինչդեռ Անկարան ձեւեր է որոնում Կովկասում իր հարեւանության ռուսական զորքի քայլ առ քայլ տեղավորելու կապակցությամբ: «Ժամանակը» ավելացնում է, որ մոտ 2 ամիս առաջ Վրաստանի սահմանային գոտում ռուսների մասնակցությամբ եռակողմ հանդիպում է արդեն տեղի ունեցել, առավելապես «տեխնիկական» բնույթի, որի ընթացքում քննարկվել է այն հարցը, թե քանի զինվորներն անհրաժեշտության պարագայում ի՞նչ լեզվով են խոսելու ռուսական սահմանապահների հետ: Վերոհիշյալ առաջարկի համար Մոսկվան օգտագործում է Հայաստանի եւ Վրաստանի հետ սահմանային պաշտպանության մարզում իր ունեցած համաձայնագրերը, որոնք նրան «վերին ձեռք» են ապահովում տվյալ հարցում: Սակայն, Անկարայի տեսակետից, քանի որ Ռուսաստանն ու Թուրքիան սահմանակից չեն, հետեւաբար Թուրքիայի հետ համաձայնության գալու իրավունք ունեն միայն Վրաստանն ու Հայաստանը: Խնդիրը առավել կնճռոտվում է այն պատճառով, որ Թուրքիան Վրաստանի հետ սահմանային որեւէ համաձայնություն չունի, իսկ Հայաստանի հետ դիվանագիտական հարաբերություններ անգամ չունի: Առայժմ ուժի մեջ է մնում 1921 թ. Կարսի պայմանագիրը:

Բուտրոս Ղալին Թուրքիա չեկավ

Հուլիսի 17-ին Ժնեւից Բուտրոս Ղալին հեռախոսով հայտնեց նախագահ Դեմիրելին, որ Բոսնիայում վերջին օրերին տեղի ունեցած իրադարձությունները իրեն այնքան են զբաղեցրել, որ ժամանակ չունի եւ «ցավում է, որ չպետք է կարողանա Թուրքիա գալ»: Արտգործնախարարության լրատվական փոխնախարար Նուրադդին Նուրքանը այս կապակցությամբ ասել է, որ Ղալիի այցելության հետաձգումը արդյունք է բոսնիական դեպքերի եւ ոչ թե քաղաքական հանրային կարծիքի ցույց բերած հակազդեցության: Իսկ քաղաքական մամուլը պնդում է, որ «Ղալին վախենալով չգալու պատճառով Թուրքիա չեկավ»:

ՆՏ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ն. Ռիժկովը վերադարձավ մեծ քաղաքականություն

Նախկին Խորհրդային Միության Նախարարների խորհրդի նախագահ Նիկոլայ Ռիժկովը որոշել է վերադառնալ մեծ քաղաքականություն: Այդ նպատակով Մոսկվայում նրա կողմից հիմնադրվեց «Իշխանությունը ժողովրդին», կազմակերպությունը որը կմասնակցի Ռուսաստանի Դաշնության դեկտեմբերին կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններին:

Ռուս-իրանական նավթային համագործակցություն

ԹԵՀՐԱՆ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՏԱՍՍ: Թեհրանի պետական ռադիոյի համաձայն, Իրանն ու Ռուսաստանը համաձայնության են եկել համագործակցելու նավթի նոր պաշարների հայտնաբերման, հանքերի հորատանցման եւ համատեղ ձեռնարկությունների միջոցով դրանց շահագործման շուրջ: Իրանական կառավարությունը, որին անցյալ շաբաթ հաջողվել էր խուսանավել ամերիկյան տնտեսական էմբարգոյից՝ ֆրանսիական «Տոտալ» ընկերության հետ կնքելով 600 միլիոն դոլլարի պայմանագիր, հայտարարեց, որ օտարերկրյա նավթարդյունաբերական ընկերություններին հրավիրելու է մասնակցելու երկրում 10 նոր եւ խոշոր ծրագրերի նվաճումներին:

Գերմանիա. Միջուկային մաքսանենգները դատվեցին

ՄՅՈՒՆԽԵՆ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՏԱՍՍ: Գերմանական դատարանը տարբեր ժամկետներով բանտարկության դատապարտեց 3 մաքսանենգների, որոնք անցյալ օգոստոսին Ռուսաստանից Մյունխենի օդանավակայան էին տարել 12.8 ունցիա քաշով միջուկային պատրաստի նյութ՝ պլուտոնիում, հատուկ սարքված ծխախոտատուփի մեջ: Մաքսանենգները՝ 2 իսպանացի եւ 1 կոլումբիացի, այդ արարքին էին դիմել գերմանական գաղտնի ոստիկանի «օգնությամբ», ինչի համար նրանց պատիժը համեմատաբար մեղմ եղավ՝ 5-3 տարի:

digitised by A.R.A.R.@

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՓՈՐՁ

Կուտակումները տեղամասերում

Հուլիսի 5-ին տեղամասերում կատարած մեր բազմաթիվ դիտարկումների առաջին տպավորությունն այն էր, որ ընտրություններն այս անգամ ընթանում են ժողովրդի շատ մեծ ու անսովոր ակտիվությամբ։ Ամենուր հերթեր էին, խուճապ, հրմշտոց, ավելորդ լարվածություն։ Եր կար սպասելուց շատերը ձանձրանում եւ հեռանում էին առանց քվեարկելու։ Դեռեւս օրվա կեսին հանձնաժողովներում տագնապ կար, որ մինչեւ ժամը 20-ը բոլորը չեն հասցնի մասնակցել քվեարկությանը։ Այդպես էլ եղավ։ Թեպետեւ ընտրությունների ժամկետը ԿԸՀ-ի որոշմամբ երկարաձգվեց եւս 2 ժամով եւ ընտրություններին մասնակցեցին քվեարկողների կեսը, սակայն գրեթե բոլոր ընտրատարածքներում, որտեղ ժամկետային առումով օրինախախտումներ չեղան, մարդիկ ստիպված եղան վերադարձնել քվեաթերթիկները։

Նախորդ խորհրդարանական ընտրություններն անկասկած ավելի բարձր ակտիվությամբ ընթացան։ Տեղամասերում գոնե կարգի հերթեր հիշեցնող մարդկային կուտակումներ չստեղծվեցին, որոնք ավելորդ լարվածության պատճառ հանդիսանային։ Իսկ որն էր այդ խառնաշփոթի իմաստը։ Ընդդիմադիրները հակված են կարծելու, որ դա կեղծելու լավագույն միջոցն էր եւ կեղծիքների հիմնական մասը կատարվեց հենց ընտրությունների ժամկետը անօրինական ձեւով երկարաձգելու ընթացքում։ Հեռացած հայացքով անգամ դժվար է ասել՝ դա ԿԸՀ-ի կողմից հատուկ ծրագրված քայլերից մեկն էր, թե՞ անկազմակերպվածության արդյունք։ Բայց այն, որ իշխող կուսակցության համար բարենպաստ ազդեցություն ունեցավ, անվիճելի է։ Թերեւս այդ է պատճառը, որ ԿԸՀ-ն ցանկություն չունի անդրադառնալու կազմակերպչական հարցերին։

Իրենց արտահայտությունների մեջ չափազանց զուսպ դիտորդներն անգամ մի քանի բերումների թվում հիշատակեցին նաեւ արհեստական կուտակումները։ Նրանցից մեկը երեւույթը բացատրեց նրանով, որ միաժամանակ երեք ընտրություն էր կատարվում, որն էլ ընտրողներից խլում էր մինչեւ 10-15 րոպե։ Մենք նույնպես այդ կարծիքին ենք, սակայն ի տարբերություն միջազգային դիտորդների, կուտակումների պատճառը հակված չենք բացատրելու միայն քվեաթերթիկների բազմազանությամբ։ Տարբեր ընտրատարածքներ, հատկապես գյուղեր կատարված այցելությունները ցույց տվեցին, որ բնակչությունը հուլիսի 5-ը ընկալում է միայն իբրեւ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրության օր, մասամբ նաեւ Սահմանադրության քվեարկության եւ բացառապես պատկերացում չունի համամասնական քվեաթերթիկից։ Միաժամանակ երեքը տեսնելով, մարդիկ նախ անակնկալի էին գալիս, ապա անորոշ հայացքով դիմում հանձնաժողովի անդամներին ու ներկաներին՝ պարզաբանումներ ստանալու նպատակով։ Համամասնականի վերաբերյալ հիմնական բացատրությունն այս էր՝ ջնջում ես բոլորին, թողնելով միայն մեկին։ Դա կատարվում էր հօգուտ «Շամիրամի», որը շատ համար տեղում ծվարելով, հենց այդ մեկն էր։ Հարցին այդպես էին մոտենում հիմնականում տարեցները։ Ջնջելու կարգի վերաբերյալ ԿԸՀ-ն մի ուշացած որոշում էլ ընդունեց, որը նշված քվեաթերթիկներից անտեղյակների համար լրիվ ավելորդ էր, իսկ թե անվավերների հարցում այն ինչ դեր խաղաց, առայժմ հստակ չէ։ Սակայն դատելով ԿԸՀ-ի գործունեությունից, կարելի է եզրակացնել՝ նայած ում համար։ Ինչ վերաբերում է հանրաքվեի քվեաթերթիկին, շատ տեղամասերում ոչ միայն «Հանրապետություն» միավորման գովազդն էր փակցված, ջնջված «ոչ»-ով, այլեւ որոշ տեղերում նույնը հուշել էին կոնկրետ քվեաթերթիկի օրինակով։ Անգամ այս դեպքում հանրաքվեի քվեաթերթիկը շատերի համար անծանոթ էր, որովհետեւ ժողովրդին չէին նախապատրաստել։ Պետական լրատվական միջոցները անվերջ միայն «այո» էին կրկնում, բայց ոչ մի անգամ բացատրություն չտվեցին բեկուզեւ այդ «այո»-ն պահպանելու համար եւ զարմանալի չէր, որ այդքան մեծ թվով քվեաթերթիկներ կարող էին անվավեր համարվել։

Կարծում ենք, քվեաթերթիկների բազմազանությունը երբեք կուտակումների պատճառ չէր հանդիսանա, եթե ժամանակին չարհամարհվեր ընտրողների կարծիքը եւ լուրջ բացատրություններով ժողովրդին նախապատրաստեին քվեարկություններին։

Մ. Պ.

ԵՐԵՎԱՆ

Պարույր Հայրիկյանը դեմ չէ ՀՀ նախագահ դառնալուն

Ընտրությունների ու հանրաքվեի կայացումից հետո, հանրապետությունում ստեղծված քաղաքական նոր դասավորությունների բեկլարանով ընդդիմությունն ստիպված է ընտրել հետագա պայքարի նոր ուղիներ։ Ըստ երեւույթին արդեն ժամանակն է, կատարվածի մասին զգացմունքային գնահատականներից զատ, առաջայի համար առաջարկել գործնական ծրագրեր։ Ժամանակն է, որ ընդդիմադիր առանձին կազմակերպությունները եւս մեկ անգամ ինքնուրույն ճշտեն իրենց անելիքները։ Այդ իսկ նպատակով, հուլիսի 14-ին, ԱԻՄ-ը-ն հրավիրել էր արտահերթ վեհաժողով, որն իր կանոնադրության համաձայն հետո կուսակցության կառուցվածքում ներքին մարմինն է։ Այն լիազորված է ընդունել որոշումներ, հաստատել կուսակցության ծրագրային եւ ռազմավարական այս կամ այն տարբերակը եւ այլն։ Վեհաժողովի 104 անդամներից վեհաժողովի աշխատանքին մասնակցում էին 74-ը, գումարած թիվ էին կազմում ԱԻՄ-ը-ի շրջանային օղակների ներկայացուցիչները։

Հուլիսի 18-ի մամուլի ասուլիսում ԱԻՄ-ը-ի նախագահ Պարույր Հայրիկյանը լրագրողներին ծանոթացրեց վեհաժողովի ընդունած որոշումներին, որոնք հուլիսի 5-ից հետո բերեւս ընդդիմության առաջին գործնական քայլերն էին։ Պարոն Հայրիկյանի վկայությամբ, վեհաժողովը միանշանակորեն ընդունել է, որ «ընտրությունների ընթացքում եւ նախընտրական արշավի ժամանակ թույլ են տվել անօրինականություններ։ Ենթադրվում է, որ անգամ բոլոր խախտումների դեպքում կուսակցությունը ԱԺ-ում կստանար շուրջ 30 մանդատ. ընտրությունների արդյունքները մեր պատգամավորական կեղծվել են առնվազն 10 անգամ»։ Հիշեցնենք, որ ԱԻՄ-ը-ն ստացել է պատգամավորական սոսկ 3 մանդատ։ Այդ առթիվ վեհաժողովի կողմից քննարկման է դրվել ԱԺ-ում իր պատգամավորների մասնակցության նպատակահարմարության հարցը։ Ձայների 49 կողմ, 11 դեմ եւ 14 ձեռնպահ արդյունքով ընդունվել է խորհրդարանում ԱԻՄ-ը-ի պատգամավորական խմբի մասնակցության մասին ուսումը։ Պարույր Հայրիկյանի հավաստմամբ, իրենք օրենքի մարմնի աշխատանքների ընթացքում «միշտ էլ նշելու են, որ ԱԺ-ն շինծու կառույց է»։

Խոսելով մոտակա ժամանակահատվածի կուսակցության մարտավարական եւ ռազմավարական ծրագրերի մասին, Պարույր Հայրիկյանը ժամանակավորապես կանգ առավ 1996-ի աշնանը կայանալիք նախագահական ընտրությունների վրա։ «Վեհաժողովը այն կարծիքին է, նշեց պարոն Հայրիկյանը, որ ընդդիմությունը պետք է առաջադրի մեկ միասնական թեկնածու։ Հնարավոր հաղթանակի դեպքում նորընտիր նախագահի համապատասխան գործունեությունը սահմանափակվում է մեկ տարի ժամկետով։ Ժամկետ լրանալուն պես նախագահը հրաժարական է տալիս, այլեւս չփորձելով դնել իր թեկնածությունը գալիք ընտրություններին։ Իր նախագահության օրոք հանրապետության ղեկավարը կարող է լուծարել շինծու խորհրդարանը, վերափոխել հին Սահմանադրությունը կամ ընդունել նորը։ Նա պարտավոր է ապահովել բոլոր նախապայմանների առկայությունը անաչառ եւ օրինական ընտրությունների եւ հանրաքվեի անցկացման համար։ Արդյունքում կվերականգնվի բնակչության կորցրած հավատը, եւ կարճ ժամանակահատվածում կարող է իրականություն դառնալ այն, ինչ հետագայում կկոչվի «հայկական հրաշք»։ Դրա համար Հայաստանում առկա են անհրաժեշտ նախադրյալները»։ Քննարկելով բոլոր հնարավոր թեկնածությունները, վեհաժողովը որոշեց առաջադրել իր թեկնածուին՝ Պարույր Հայրիկյանին։ «Ես նույնպես չունեմ ներկա ժամանակ զբաղվել քաղաքականությամբ, ասաց պարոն Հայրիկյանը։ Երբ կայանա իմ իշխանությունը, ապա այն կլինի օրենքի հաստատման իշխանություն»։

Ինչեւէ, ստեղծված նոր պայմաններում կատարվեց առաջին գործնական քայլը՝ առաջադրվեց տարբերակ։ Եվ թե որքանով այն ընդունելի կլինի արմատական ընդդիմության կողմից, ցույց կտա մոտակա ժամանակը։

ԱՐՓԻ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ՂԱՐԱԲԱՂ

Ուժեղ բանակը՝ անվտանգության երաշխիք

Սկիզբը էջ 1

Խորհրդարանի երկրորդ հիմնական խնդիրը զարգացած տնտեսության ստեղծումն է, առանց որի, Բաբուրյանի կարծիքով, անհնար է հանրապետության պաշտպանունակության ամրապնդումը։ «Անհրաժեշտ է հաշվի առնել, ասաց նախագահը, որ ավանդական տնտեսական կապերը նախկին ԽՍՀՄ սուբյեկտների միջեւ այնչափ ամուր էին, որ նրանք պարզապես չէին կարող գոյատեւել առանց մեկը մյուսի։ Մենք պետք է միջոցներ ձեռնարկենք, որ Լեռնային Ղարաբաղը հետ չընկնի նախկին ԽՍՀՄ մյուս տարածաշրջաններում տեղի ունեցող տնտեսական գործընթացներից։ Այդ առումով էլ խորհրդարանը պետք է ընդունի ԼՂՀ տնտեսական համալիրի վերափոխմանն ու ամրապնդմանն ուղղված մի շարք օրենսդրական ակտեր։ Տնտեսության պարտում հետ ընկնելը, ըստ Բաբուրյանի, անխուսափելիորեն կազդի բանակի եւ խաղաղ բնակչության կենսամակարդակի վրա, ինչը կարող է հանգեցնել մարդկանց արտահոսքի։ Երբ մեզ չհաջողվի լուծել նշված երկու՝ միմյանցով պայմանավորված խնդիրները ու կանխել իրադարձությունների նման ընթացքը, Ղարաբաղն անպայման կպարտվի։ Իսկ դա, կարծում եմ, ավելի սարսափելի է, քան ռազմական անհաջողությունը ճակատային գծի որեւէ հատվածում», ասաց խորհրդարանի նախագահը։ Բաբուրյանի կարծիքով, պետք է հստակեցվեն նաեւ արտաքին քաղաքականության շրջանակները. «Երբ մենք ի լուր աշխարհի հայտարարել ենք անկախության քաղաքական կարգավիճակի մեր կողմնակցության մասին, ապա չպետք է բացառենք նաեւ ղարաբաղյան հիմնահարցի լուծման խնդրում փոխզիջումային հնարավորությունը, չմոռանալով, իհարկե, 1991 թ. հանրաքվեի ժամանակ արտահայտված կամքի, նրա հիմնական պահանջի մասին։

Մենք նախկինի պես պատրաստ ենք Ադրբեջանի հետ խնդրի ու արդյունավետ երկխոսության, պատրաստ ենք նրա հետ նստել բանակցությունների սեղանի շուրջ ու հանգել կոնկրետ արդյունքների», վերջում ասաց Կարեն Բաբուրյանը։

Ն. Գ.

ՑԱՎՈՏ ԽՆԴԻՐ

Ազգային բանակը պիտի անբիծ լինի

Մեր նորաստեղծ Ազգային բանակը բոլորիս հպարտությունն է։ Այն առավել մեծ սիրո ու գուրգուրանքի առարկա է հատկապես սահմանամերձ շրջաններում, ուր բնակչությունը ամեն օր համոզվում է, որ իր ու իր հայրենիքի պաշտպանության ամենահուսալի երաշխիքը հենց բանակն է։ Եւ պատահական չէ, որ Կրասնոսելսկում, օրինակ, առանձին ոգեւորությամբ էին խոսում մեր բանակի սխրանքների, առանձին հերոս զինվորների մասին։ Սահմանապահ գնդի ինժեներական ծառայության պետ Կարո Սարգսյանն ամբողջ մի երեկո լեգենդներ էր պատմում իր ընկերոջ՝ հրետանավոր Գագիկ Չազյանի մասին։ Հետագայում ուրիշներից իմացա, որ այդպիսի մի լեգենդ էլ Կարոն էր, որ հարյուրավոր ականներ է վնասազերծել, եղբոր հետ ծանր վիրավորվել մարտական առաջադրանքը կատարելիս, բայց ապաքինվելուց հետո երկուսն էլ շարունակում են իրենց հայրենանվեր ծառայությունը։

Այո, Կրասնոսելսկը առանձնահատուկ սիրով է վերաբերվում բանակին, եւ թերեւս հենց այդ է պատճառը, որ չի հանդուրժում այնպիսի բաներ, որոնք ստվեր են գցում բանակի վրա, խաթարում նրա հեղինակությունը։ Շրջան գործուղված օրերին ես հանդիպեցի ծնողների, որոնք ոչ թե պատերազմի, այլ արդեն խաղաղ օրերում կորցրել էին ՀՀ տարբեր շրջաններում տեղակայված զորամասերում ծառայող իրենց որդիներին, իրենց համոզմամբ՝ կարգապահության բացակայության պատճառով. մռմռալով նշավակում էին ահա «դեդովշչինան», պատմում բանակում զինվորների ընդհարումների, միմյանց հանդեպ դաժան վերաբերմունքի, առանձին հրամանատարների անվայել վարքի եւ այլ հոռի երեւույթների մասին։

Համոզված, որ լսածս պատմություններն որակ չկազմող մասնակի դեպքեր են, այնուամենայնիվ, կուզենայի դրանց վրա ՀՀ պաշտպանության նախարարության ուշադրությունը հրավիրել։ Բանակը պետք է անբիծ լինի...

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Աշոտ Բլեյան. Կալկաթայի երեխաները նպատակ են եւ ոչ թե միջոց

Երեկ ՀՀ լուսավորության նախարարությունում արտակարգ եռուզեռ էր։ Լրագրողների հետ հանդիպման էին հրավիրված Կալկաթայի մարդասիրաց վարժարանից Հայաստան վերադարձած երեխաները եւ նրանց ծնողները։ Ժամը 12-ին լրագրողների հետ պետք է հանդիպեր լուսնախարարի պաշտոնակատար Աշոտ Բլեյանը։ Ժամը 11-ը դեռ չկար, երբ լուսնախարարության շենքում հանդիպեցինք երեխաներից մի քանիսին իրենց ծնողների հետ (բացառապես գյումրեցիներ) եւ վճռեցինք ժամանակից առաջ ընկնելով սկսել հարցազրույցը։ Ինչպես եւ սպասելի էր, թե երեխաները, թե ծնողները միահամուռ կերպով սկսեցին գովերգել Կալկաթայի կրթական հաստատությունը եւ վառ գույներով պատմել վարժարանի սաների անցկացրած օրերի մասին։ Որոշ ժամանակ անց սենյակ մտան մի քանի երեւանցի ծնողներ եւ սկսեցին հակադրվել հայտնված կարծիքներին։ Նրանք հայտարարեցին, որ այս հանդիպումը լուսնախարարությունն իրենց տեղյակ չի պահել, եւ որ փորձ է արվում միակողմանիորեն դրական տեսանկյունով ներկայացնել Կալկաթայում ուսանած երեխաների հիմնախնդիրը։ Բորբոքվեցին կրքեր եւ սկսվեց սուր վիճաբանություն գյումրեցի եւ երեւանցի ծնողների միջեւ։ Այնուհետեւ վեճին միջամտեցին նաեւ երեխաները։ Նրանց ասելով, իրենց օրերը Հնդկաստանում երանավետ են անցել՝ կրթվել են, հանգստացել, լավ կերակրվել, պարսկահայ տեսուչների (մոնիտորների) հետ եղբայրացել, բայց հետո հայտնվել է երեւանցի ուսուցչուհի ընկեր Ռայան եւ ամեն ինչ խառնել իրար։ Նա ծեծել է իրենց, քաշել ականջներից, զանազան առիթներով ընդհարվել պարսկահայերի հետ եւ, ընդհանրապես, ամեն ինչ գլխիվայր շուռ է տվել եւ վերադարձել Հայաստան։ «Մենք անպայման վերադառնալու ենք, այստեղ չենք մնա, ընկեր Ռայան ո՞վ է, որ մեզ նկատողություն անի», ասաց գյումրեցի խռովս մանչուկներից մեկը։

Ժամը 12-ին հավաքվեցին լրագրողները, եւ լուսնախարարի պաշտոնակատար Աշոտ Բլեյանը նրանց ողջունելուց հետո հայտնեց, որ իր պաշտոնավարության յոթ ամիսների ընթացքում դեռեւս այնքան մտահոգված չի եղել, որքան Հնդկաստանում գտնվող երեխաների հարցով։ Նախ, նրանց օտար երկիր ուղարկելիս կատարվել է մեծ բացթողում։ Հայկական եւ հնդկահայկական կողմերի միջեւ ոչ մի իրավական փաստաթուղթ չի ձեւակերպվել։ Հիմա իրենք եկել են այն եզրակացության, որ նույնանման ոչ մի առաջարկություն (նկատի ունի հայաստանցի երեխաներին սփյուռքահայ գաղութներ ուղարկելը) չեն ընդունի, մինչեւ համապատասխան իրավական ձեւակերպում չլինի, այսինքն՝ այնպիսի փաստաթուղթ, որտեղ շարադրված լինեն փոխադարձ պարտավորությունները։ Ներկայումս լուսավորության նախարարությունը արտաքին գործերի նախարարության հետ համատեղ մշակել է համապատասխան պայմանագրի ձեւ, որը պետք է ներկայացվի հնդկահայ համայնքին։

Պարոն Բլեյանը նշեց, որ, ընդհանուր առմամբ, հնդկահայ գաղութի հետ փոխհարաբերություններ ունենալը շատ կարեւոր խնդիր է։ Բավական է վերհիշել ավելի ակտիվ միջամտություն, եւ հակառակ փոխազդեցությունը կառաջանա։ Դա բավականին փակ գաղութ է։ Իսկ շահագործությունը հնդկահայ գաղութով՝ ազգային պետական հարց է։ «Կալկաթայի կրթական օջախի նկատմամբ մենք ուշադիր եւ հետեւողական էինք, ավելացրեց լուսնախարարի պաշտոնակատարը, բայց այնուամենայնիվ, այնքան ուժեղ չէինք կարող գտնվել, որ երեխաներին դարձնեինք միջոց։ Երեխաներին մենք դիտում ենք որպես նպատակ...»։

Այնուհետեւ պարոն Բլեյանը կոչ արեց երեխաների ծնողներին «մինչեւ վերջ մանկավարժ գտնվել եւ չմիջամտել լրագրողների հետ նրանց զրույցներին, որովհետեւ երեխաներն ավելի լավ գիտեն, թե ինչ են ասելու»։

Ծնողներն, այնուամենայնիվ, մինչեւ վերջ մանկավարժ չգտնվեցին, եւ հարգարժան Բլեյանի հեռանալուց հետո միջանցքներում ծայր առան բուռն վեճեր։ Քիչ մնաց բանը հասներ ծեծկռտուքի այն պահին, երբ 13 ամյա Վահե Բաղալյանի հայրը՝ Ստեփան Բաղալյանը հայտարարեց, որ իր երեխան Կալկաթայից վերադարձել է այտի վրա ատամների ընդգծված հետքերով։ Ըստ նրա ունեցած տեղեկությունների, այդ տիպի սադիստական սովորություն ունեցել է վարժարանի պարսկահայ տեսուչներից մեկը։ Այս հայտարարությանը հաջորդեցին գյումրեցի կանանց բարձր աղաղակները եւ օդում բռունցքներ ծնվեցին։ Կանայք ոչ մի կերպ չէին կարող համակերպվել այդ հայտարարության հետ, քանի որ «իրենց երեխաների բերնը չէին կծել»...

Ընդհանրապես, տպավորությունն այդ հանդիպումից չափազանց տխուր էր։ Եվ ավելին չասելու համար, ասենք միայն, որ այդ տպավորությունն այն տիպին է, որ երեխաներին Կալկաթա ուղարկելու ակցիան ավելի շատ քաղաքական, քան թե կրթական դաստիարակչական շարժառիթներ է պարունակում։

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 5 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ տառաձեւերը ՊԱՒԵԼ ՊԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՍՈՒՐ ԳՐՉՈՎ

Խարդախությամբ ո՞ւր ենք հասնելու

Դուք եղե՞լ եք Սիցիլիայում: Ո՞չ, փույթ չէ, մեզ մոտ էլ արդեն կարելի է մաֆիոզների կամ գանգստերների տեսնել անզեն աչքով: Այ, եթե դուք մասնակցել եք Ազգային ժողովի ընտրություններին, համոզված կլինեք, որ մաֆիայի հայկական տարբերակը ոչնչով չի զիջում սիցիլիականին, այն էլ պետական մակարդակով: Չանաք բան չկար ծեք, խոսքը գործից չպետք է տարբերվի: Զուր հո չէր, որ ասվեց «ուզենք թե չուզենք պիտի հաղթենք»: Նախապես կարծի՞ք էին ստեղծում: Ո՞ւմ աչքերն էին կապում: Այսպիսի համոզվածությանը անպայման նախորդել էին համապատասխան հրահանգներ, մշակված միջոցառումներ, որոնց բովանդակությունը պարզից պարզ է. միջոցների մեջ խտրություն չդնել, ինչ գնով էլ լինի հաղթել: Չէ՞ որ նպատակը արդարացնում է միջոցը: Ընտրությունների նախորդ օրը Պարույր Հայրիկյանը հեռուստատեսությամբ փորձում էր հիշեցնել արդարության, ազնվության եւ այլ նորմերի պահպանման անհրաժեշտության մասին: Այսօր, ընտրությունների նման ավարտից հետո, թող ների պարոն Հայրիկյանը, նրա խոսքը տրագիկոմիկական երանգ է ստանում: Պարոն Հայրիկյանի լավատեսական հաշվարկներով ընդդիմությունը զգալի առավելությամբ հաղթելու էր: Այնինչ Պառավարը կրկնվեց ավելի ուժգնությամբ եւ առավել մեծ ծավալներով: Իհարկե, ընդդիմությունը իր մեղքն ունի: Այդ մասին «մեծահոգաբար» նշեց հանրապետության նախագահը: Այն է՝ ընդդիմությունը միաբան չէ: Սա գերխնդիր է, եթե իրոք ընդդիմությունը լուրջ ընդդիմախոսի դեր է ստանձնում: Պետք է ասել, որ իշխանություններն արդեն բավական փորձ ունեն «բաժանիր որ տիրես» սկզբունքով գործելակերպի: Նրանք կարողացան ինչ-ինչ ձեւերով շահագրգռել որոշ կուսակցությունների եւ միությունների՝ իրենց միանալու: Ստեղծեցին նոր կազմակերպություններ, օրինակ «Կամք» միություն դաշնակցությունը»: «Բաժանիր, որ տիրես»-ի տիպիկ օրինակ է Գրողների միության պառակտված վիճակը: Այնուհետեւ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունից վտարված մի փոքր խմբակի կենտրոնը դարձան, անունը հաստատելով «ռամկավար ազատական (լիբերալ դեմոկրատական)»: Հանրապետության կանանց պատվակ տեցին, մեջտեղ բերելով «ոտը ոտին գցած» «Շամիրամին»: Ի դեպ, իշխանությունների կողմից վերջին պահին մարտի նետված այդ առուլական թեթեւ հեծելազորի մասին: Ակամա ինքս ինձ հարց եմ տալիս. լա՞վ, եթե մեր հաջորդ նախագահը, ասենք, եգիպտագետ լինի, ուրեմն մի նոր կանանց միությո՞ւն պետք է ստեղծենք եւ անունը դնենք «Կլեոպատրա՞»: Նա էլ ցանկություն է ունեցել կենակցել մեր Արտավազդ թագավորի հետ: Իսկ եթե մեր նոր թեկնածուն հանկարծ թուրքագետ լինի, ի՞նչ պիտի անենք:

Սակայն այս բոլորի դերը նսեմանում է ԿԸՀ-ի ծավալած գործունեության առաջ: Նույնիսկ ընտրատարածքներում քվեարկությունների, խարդախությունների, ընտրողներին թյուրիմացությունների մեջ գցելու, հիվանդանոցներից հիվանդներին դուրս չգրելու եւ այլ շատ ու շատ անօրինականությունների դեպքում էլ արդյունքը հակառակը կլիներ, եթե ԿԸՀ-ն իր ղեկավարի՝ սոցիալիստական աշխատանքի հերոս Ռ. Ամիրյանի գլխավորությամբ առավելագույն «հնարամտություն» եւ «ճկունություն» հանդես չբերեր: Նույնիսկ համաշխարհային աճպարարության փայլուն աստղ, մեր հայրենակից Հարություն Հակոբյանը կնախանձեր:

Մեկ տարի հետո նախագահական ընտրություններն են:

Այս խարդախություններով ու խայտառակություններո՞վ ենք գնալու նոր նախագահի ընտրության:

ՍԻԼՎԱ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ռուս պատգամավորները գոհ չեն ընտրությունների ընթացքից

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Հուլիսի 2-ից 6-ը Հայաստանում էր գտնվում ՌԴ Պետդումայի պատվիրակությունը, որի անդամները որպես դիտորդ վերահսկում էին ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրությունների ու հանրաքվեի ընթացքը: Մ. Վակուլենկոն, Ա. Զախարովը, Ն. Կրասնիցկին, Ժ. Լոգինովսկայան վերադառնալով Մոսկվա հրապարակել են իրենց առաքելության եզրակացությունը: Այստեղ նշվում է, որ պատվիրակության անդամները եղել են Երեւանի եւ Աշտարակի 60 ընտրական տեղամասերում: Արձանագրվել է, որ Հայաստանի իշխանությունները ծավալուն աշխատանք են տարել ընտրությունների ու հանրաքվեի նախապատրաստելու համար, մամուլում պարբերաբար բացատրվել է ընտրակարգը: Միաժամանակ նշվում է, որ հուլիսի 5-ին գրանցվել են բազմաթիվ եւ լուրջ օրինախախտումներ: Գրեթե ամենուր առկա է եղել օրենքով արգելված քարոզչությունը: Պատգամավոր Կրասնիցկին, օրինակ, 11 երեւանյան ընտրատարածքներում հանդիպել է կառավարող կուսակցության օգտին պատրաստված քարոզչական պաստառների, իսկ բանավոր քարոզչությունն ողջակի համընդհանուր բնույթ է կրել:

Որոշակի խնդիրներ են ծագել զինծառայողների քվեարկության առնչությամբ: Զինմասերում գտնվող փակ տեղամասեր մտնելը հաճախ շատ բարդ էր: Կրասնիցկին ստիպված է եղել սպասել 20 րոպե, որպեսզի նրան արտոնեն մուտք գործել Երեւանի զինվորական մասում գտնվող թիվ 99 ընտրական տեղամասը: Այն տեղամասերը, որ զինվորականները քվեարկում էին քաղաքացիների հետ համատեղ, փաստորեն փակվում էին այնքան ժամանակ, քանի դեռ բոլոր զինվորները չէին քվեարկել: Ընդ որում նրանց քվեարկությունը կազմակերպվում էր առանձին ցուցակներով:

Որոշակի խնդիրներ է առաջացրել քվեարկության ժամկետը երկու ժամով հետաձգելու մասին վերջին պահին կայացրած որոշումը: Դրանից անմիջապես հետո ընտրական տեղամասերին սկսեցին մոտենալ պետական համարանիշներով ավտոբուսներ ու մեքենաներ: Թիվ 226-228 տեղամասերում պատգամավոր Լոգինովսկայան քաղաքացիներից շատ դիմում է ստացել այն մասին, որ քվեարկողներին մեքենաներով տեղամաս են բերում գործադիր իշխանության ներկայացուցիչների ու «Հանրապետություն» միավորման կողմից պաշտպանվող թեկնածուի վստահված անձինք: Հաղորդվել է նաեւ, որ այդ նույն ավտոբուսում նախընտրական քարոզչություն է տարվել:

Գրանցվել են նաեւ մի շարք տեխնիկական խախտումներ. չէին բավարարում քվեախցերը, որոշ քվեաթերթիկներում իշխող կուսակցության անունն ավելի շեշտված էր տպված, որոշ տեղերում քվեարկողները փորձում էին մեկ անձնագրով մի քանի քվեաթերթիկ ստանալ եւ այլն:

Ռուս դիտորդները նշում են նաեւ, որ Ադրբեջանից շատ հայ փախստականներ զրկված էին քվեարկության իրավունքից, քանզի նրանց անունները նշված չէին ընտրողների ցուցակների մեջ:

«Սա մեզ հիմք է տալիս եզրակացնել, որ հուլիսի 5-ի քվեարկության ժամանակ բազմաթիվ նախադրյալներ են եղել աղճատելու հայ ընտրողների կամքը: Չնայած ընտրական հանձնաժողովի շատ անդամներ փորձում էին ազնվորեն կատարել իրենց պարտքը, ընտրությունների «մաքրության» եւ ժողովրդավարական ընթացքի կայուն երաշխիքներ այդպես էլ չհաջողվեց ստեղծել», ավարտում են իրենց եզրակացությունը ռուս պատգամավորները:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Միջազգային նոր կապեր առողջապահության բնագավառում

Հուլիսի 5-9-ը Բոստոնում անցկացվեց հայ բժիշկների միջազգային կոնգրեսը, որից հետո Հայաստանի բժիշկների խումբը հրավիրվեց Նյու Յորքի նահանգի Հայ օգնության ֆոնդի կողմից: Անցյալ տարի սեպտեմբերին Նյու Յորքի նահանգի առողջապահության դեպարտամենտի հետ Երեւանում կնքվեցին բազմաթիվ պայմանագրեր, որտեղ երրորդ կողմը ԱՄՆ հայկական եկեղեցու Արեւելյան թեմի առաջնորդարանին կից Հայ օգնության ֆոնդն էր (ՀՕՖ): Այժմ նոր ընտրություններից հետո ՀՕՖ-ի ղեկավարությունը նպաստեց դեպարտամենտի նոր ղեկավարության եւ նախարար Բարբերա դե Բոնոյի հետ հանդիպմանը: Վերջինս հաճույքով համաձայնեց պայմանագրի վերահաստատմանը եւ ձեռք բերվեցին նոր պայմանավորվածություններ: Առաջնային կարեւորություն ունեցող հարցերից մեկը Հայաստանի առողջապահության համակարգում լիցենզավորման եւ արտոնագրման բոլորովին նոր հիմունքների ստեղծումն է: Նախարարության միջազգային կապերի բաժնի տնօրեն Արա Տեր-Գրիգորյանը հայտնեց, որ իրենք բերել են փաստաթղթեր, որոնք կուսումնասիրեն, ապա երկու մասնագետներ կմեկնեն Օլբընի եւ Չիկագո վերապատրաստման: Երկրորդ ծրագիրը վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելմանն է վերաբերում: Մասնավորապես պետք է ուսումնասիրություն դարձնել տուբերկուլյոզ, հեպատիտ, ջրի միջոցով եւ սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդություններին: Հավանական է, որ Յորքի միջազգային կենտրոնից տրամադրվեն ֆինանսական նվիրաբերումներ, որոնք կհատկացվեն վարակիչ հիվանդությունների հար գծով զբաղվելուն, մասնագետների վերապատրաստմանը, Հայաստանում գիտաժողովների անցկացմանը, որոնք կընդգրկեն մասնագետների լայն շրջանակ:

Կան նաեւ բազմաթիվ այլ ծրագրեր, որոնք սակայն դեռ նախնական փուլում են: Պետք է նշել հատկապես Հայաստանում այրվածքների եւ դրանց հետեւանքով մահացությունների տոկոսի (մանկական եւ երեխաների շրջանում) ավելացման խնդիրը, որը կապված է վառարանների, նավթավառների օգտագործման հետ: Այդ, ինչպես նաեւ դերմատոլոգիայի եւ ենդոկրինոլոգիայի (նախածննդյան եւ հետծննդյան շրջան) խնդիրների հարցում իր օգնությունը կբերի Արեւելյան թեմի «Բժշկական օգնություն հայերին» կազմակերպությունը: Ծրագրի շրջանակներում այս տարվա երկրորդ կեսին Հայաստան կայցելի Նյու Յորք նահանգի ճանաչված պրոֆեսոր, դոկտոր Ռեզենբերգը, որը այդ բնագավառում դասախոսություններ կկարդա:

Այս օրերին Հայաստանում են գտնվում նաեւ Համաշխարհային բանկի (ՀԲ) առողջապահության հանձնախմբի ներկայացուցիչները, որոնք ծանոթանում են առողջապահության խնդիրներին, հանդիպումներ են ունենում առողջապահության նախարարության վարչությունների մասնագետների հետ եւ փորձում են ճշտել հնարավոր օգնության հարցերի շրջանակը: Երեկ ՀԲ գրասենյակում առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը նույնպես հանդիպեց նրանց եւ Հայաստանում ՀԲ ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսյանցին: Հայկական կողմը առաջարկել է երկու ծրագիր: Առաջինը ապահովագրական բժշկության մեխանիզմների ստեղծումն է, որը ահագին մեծ գումարների ներդրում պահանջող համակարգ է: Երկրորդը վերաբերում է դիմադրողականության անկման վարակի ԴԱՎ (ՍՊԻԴ) կանխարգելման խնդիրներին, որը սակայն ավելի փոքր ծրագիր է, քանի որ հանրապետությունում բարեբախտաբար ԴԱՎ-ը առայժմ չի համաճարակ: Առհասարակ, նախարարությունում մշակված են առողջապահության ապահովագրական բարեփոխումների ծրագրեր, եւ հանձնախմբի ներկայացուցիչների հետ երեւակայելի աշխատանքից հետո կհստակեցվեն դրանց ուղղությունները եւ ներդրումների չափերը:

Առողջապահության նախարարությանը իրենց օժանդակությունն են բերում նաեւ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ը, Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը, որոնք վերջին շրջանում պատվիրակություններ են ուղարկել Հայաստան: Պատվաստանյութերի առաջարկ է եղել նաեւ Լիոնից: Շուտով Պաստեր Մերիոյի ընկերությունը կներկայացնի մեկ տարվա անհրաժեշտ պահանջը:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Լայն կիրառություն կունենա՞ Հայաստանում վերականգնողական-շինարարական նոր եղանակը

1992 թ. աշնան գոտում «արհեստական երկրաշարժով» փորձարկման էր ենթարկվելու «Վերականգնում» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կողմից հատուկ եղանակով ամրացված Վանաձորի թիվ 22 մանկապարտեզի շենքը: Տարերային աղետի հետեւանքով այն զգալի վնասվածքներ էր կրել: Եվ եթե այժմ վերստին դիմանար 9 բալանոց «երկրաշարժին», ուրեմն կարելի էր ասել, որ Հայաստանում սկիզբ էր դրվելու բարձր սեյսմակայունությամբ աչքի ընկնող նոր տիպի վերականգնողական շինարարությանը: ՀՀ կառավարությանն առընթեր սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության եւ սեյսմակայուն շինարարության գիտահետազոտական ինստիտուտի եզրակացություններով՝ փորձարկումը բարեհաջող էր եւ ուժեղացվելուց ու վերականգնվելուց հետո շենքը կարելի էր շահագործել:

Հետագայում, երբ «Վերականգնում» ՍՊԸ-ի տնօրեն, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու Ալեքսանդր Մելիքսեթյանին հարցրեցին, թե արդյո՞ք չափից դուրս պատասխանատվություն չէր նոր եղանակով ամրացված շենքը «երկրաշարժի» ենթարկելը, նա առանց ավելորդ ինքնավստահության պետք է ասեր, որ չէր կասկածում հաջողությանը, քանի որ նոր եղանակը բազմիցս ստուգվել էր փորձարարական արտադրական աշխատանքներում.

Կառուցվածքների վերականգնման նոր արդյունավետ եղանակի մշակման Մելիքսեթյանի գաղափարը ծնվել էր Ջաջուռի երկաթուղային թունելի վերանորոգման եւ վերակառուցման աշխատանքներին մասնակցելու տարիներին: Իր մտորումների վերաբերյալ խորհրդակցելու համար նա դիմում է տեխնիկական գիտությունների թեկնածու Ռուդիկ Ալավերդյանին, որի ղեկավարությամբ էլ ընտրվում է գիտահետազոտական աշխատանքի հիմնական ուղղությունը՝ բետոնե եւ երկաթբետոնե կոնստրուկցիաների վերանորոգումը, վերականգնումը քիմիական արդյունաբերության թափոնների կոմպոզիցիաներով: Գիտական թեմայի մշակմանը մասնակցում էին նաեւ մոսկվացի պրոֆեսոր Վասիլի Պասուրոեւը եւ քիմիական գիտությունների դոկտոր Ռաֆիկ Ալեքսանյանը:

Մելիքսեթյանին իր գիտահետազոտական աշխատանքները խորացնելու համար լայն հնարավորություններ ընձեռվեցին Վանաձորի պոլիմերային սոսինձների ինստիտուտում աշխատելու տարիներին, քանի որ ինստիտուտն ուներ տեխնիկական մեծ հագեցվածություն: Հետազոտությունների արդյունքում երիտասարդ գիտնականը վերականգնողական շինարարության բնագավառում առաջարկում էր կիրառել կոմպոզիցիաներ, որոնք հիմնված պետք է լինեին նաիրիտի արտադրության թափոնների վրա: Ըստ նրա մշակման, հիմնական կոմպոզիցիայի մեջ տարբեր բաղադրանյութերի ավելացմամբ դրանք կարելի էր օգտագործել բետոնե եւ մետաղյա տարրերի սոսնձման, բետոնի մակերեւույթի միկրոճաքերի եւ քարե պատերի խոռոչների վերացման (լուծույթի ներարկման միջոցով), լայն ճաքերի լցման, կառուցվածքների ջրամեկուսացման, քիմիական քայքայիչ միջավայրում տարբեր օբյեկտների տարրերի պաշտպանության եւ զանազան այլ դեպքերում: Բետոնի շաղախի եւ համամասնաբար խառը կոմպոզիցիայի խառնուրդից ստացվում էր կպչուն նյութ, որով կարելի էր սվաղել ջրանցքների, պատվարների, կամուրջների եւ այլ կառուցվածքների քայքայված, անհարթ մակերեւույթները եւ «բուժել», «երիտասարդացնել» կառուցվածքը:

Մելիքսեթյանի կառուցվածքների ամրացման նոր եղանակն առանձնանում էր մի շարք առավելություններով: Չէր աղարտվում շենքի ճակատային տեսքը, նվազում էր աշխատատարությունը, աշխատանքները կատարվում էին ավելի արագ, պատերը չէին թուլացվում միջանցիկ անցքերով, կառուցվածքի շահագործումը չէր ընդհատվում եւ այլն: Այն առավել հուսալի էր դառնում նաեւ ամրացման ավանդական եղանակների համալիր կիրառմամբ:

Մելիքսեթյանի առաջարկությունները կարեւորվեցին առանձնապես 88-ի երկրաշարժից հետո, քանի որ աղետի գոտում անհամեմատ ընկել էր շենքերի բեռի կրողունակությունը: Նրա մշակած կոմպոզիցիաներով ուժեղացվեցին եւ վերականգնվեցին Վանաձորի թիվ 1 հիվանդանոցի ուռուցքային մասնաշենքը, թիվ 2 եւ թիվ 22 մանկապարտեզների շենքերը: Այդ առաջարկությունները կիրառվեցին նաեւ «Հայնախագիծ» բաժնետիրական ընկերության կողմից աղետի գոտու վթարված շենքերի վերականգնման նախագծերում:

Ցավոք, ֆինանսավորման բացակայության պատճառով «Վերականգնում» ՍՊԸ-ի գործունեությունն աղետի գոտում այսքանով ավարտվեց: Հետագայում ընկերությունը քիմիական նյութեր ստանալու ակնկալիքով դիմեց Յարոսլավլ քաղաքի արտադրական միավորումներից մեկին, որի ղեկավարությունը նյութերի դիմաց վճարելու փոխարեն առաջարկեց վերականգնել հիմնարկի քայքայված, վթարված մասնաշենքերից մեկը: Աշխատանքների հաջողությամբ ավարտվելուց հետո ստացվեցին նաեւ այլ պատվերներ: Այսպիսով, Մելիքսեթյանի եւ իր գործընկերների գործունեությունն ակամա տեղափոխվեց Ռուսաստան, որտեղ նրանք ինտենսիվ կերպով շարունակում են աշխատել նաեւ այսօր: Կատարվում են առանձնակի դժվարին աշխատանքներ, որտեղ շինարարական այլ կազմակերպությունները հաճախ ի վիճակի չեն կատարել: Վերականգնել են արտադրական տարբեր ձեռնարկությունների մասնաշենքեր, ուժեղացրել են Յարոսլավլի քաղաքային մաքրման կայանի 20 մետր խորությամբ եւ տրամագծով ցեմենտարանի քայքայված պատերը: Ներկայումս վերականգնում են Նիժնի Նովգորոդի 0,5 կմ երկարությամբ Չկալովյան «Փառքի» աստիճանները: Երեւանում ուժեղացնում են 30-ական թվականներին կառուցված մի շենք:

«Մենք վստահ ենք, որ կգա այն ժամանակը, երբ հնարավորություն կունենանք մեր կարողություններն ամբողջովին ի սպաս դնել հայրենիքի շինարարության գործում եւ սպասում ենք նրա կանչին», ասում է Մելիքսեթյանը:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

– Սրբազան հայր, ինչպիսի՞ տպաւորութիւններ պիտի փոխանցէք Կ. Պոլսոյ եւ թրքահայ գաղութին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութիւններուն մասին:

– Մինչեւ Օսմանեան կայսրութեան անկումը, գիտէք որ սահմանները մինչեւ Եգիպտոս կ'երկարէր: Այս կերպով թէ՛ Կիլիկեան Աթոռը եւ թէ՛ Երուսաղէմի պատրիարքական Աթոռը Կ. Պոլսոյ պատրիարքական Աթոռին ենթակայ էին: Վաւերական ճիշդ է որ անոնք ներքին կանոնադրութիւնին կը պահէին: Թէ՛ Երուսաղէմի եւ թէ՛ Սիսի մէջ 3 թեկնածու կ'ընտրուէր Երուսաղէմի պատրիարքութեան եւ Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան համար: Եւ ետքը որ Ազգային ժողովը Պոլիս էր, անկէ էր, որ այդ երեքէն մէկուն ընտրութիւնը կը կատարէր: Անշուշտ, այսօր այդ բանը չի շարունակուիր: Այս ան[...]

– Որպէս Կ. Պոլսոյ պատմական Աթոռին Պատրիարքը, ինչպիսին են Ձեր իրագործելիք ծրագիրները ու խնդիրները թրքահայոց բարօրութեան համար:

– Իմ ընտրութենէս յետոյ, աշխատած եմ մեր ժողովուրդին միասնականութեան համար, որպէսզի խաղաղութիւն իշխէ: Ինծմէ առաջ ո[...] ռէ բաժանումներ կային ժողովուրդին մէջ... Ասոր վերջ տրուած է այ[...]: Երբ բաժանումներ ըլլան, որեւէ գործ յառաջ չի գար: Հիմա շատ լաւ, խաղաղ ընթացքի մէջ ենք մեր 34 եկեղեցիներով, 15 համայնքային վարժարաններով (որոնցմէ 4 հատ ալ ոչ համայնքային վարժարաններ կան), յարգանք կայ իրարու նկատմամբ, ինչ որ ամենէն էականն է: Ա[...] խօսքս այն էր, որ մեծերը պէտք է փոքրերը սիրեն եւ փոքրերն ալ պէտք է յարգանքով նային իրենց մեծերուն: Այդ ատեն ե[...] կան կուսակցութիւնը մէջ է: Լեւոն Տէր-Պետրոսեան եւ իր հետ եղողներ այդ մէջի ճամբով շատ բան կրնան ընել: 1918-ի հանրապետութիւնը գիտէք որ երկու տարի չկրցաւ, որովհետեւ մարդիկ զգացմունքով առաջնորդուեցան: Մէկզմէկու տարբեր ընթացքին հինգ վարչապետ փոխեցին...: Գիտէք, 1920-ին Շանթի պատուիրակութիւնը Մոսկուա գնաց: Այդ ժամանակ Լենինի պատուիրակութիւնը Մոսկուա էր: Սովետներու արտաքին գործոց Չիչերինն էր: Վերջինս Շանթին կ'ըսէ որ, մենք Լենինին փոխանցած ենք [...] պատգամաւորներու հետ [...] շատ նուէր եւ մեր [...] շատ մեծ դիրքի տէր: Սակայն մերինները մերժեցին, այ[...] յաղթեց այսօր կրնայինք շատ աւելի ընդարձակ Հայաստան մը ունենալ: Զգայական մարդիկ էին, մտքի տէր չէին: Մտքի տէր ժողովուրդ մը եղա[...]

ԵԿԵՂԵՑԻ

«Առողջ միտքով դեկավարներու պէտք ունինք»

Պոլսոյ հայոց Պատրիարքը անծանօթ անձնաւորութիւն մը չէ եղած Երեւանի հայութեան: Ան բարեկամական մեր կապեր ունի Պէյրութի մէջ, իր երիտասարդ տարիներէն մինչեւ այս բարձր եկեղեցական աստիճանը շատ անգամ այցելած է Երեւան: Գարեգին Պատրիարքը մեծ ալ եկեղեցական բարձր պաշտօններ վարած է, ինչպէս Երուսաղէմի, այնպէս ալ Ամերիկայի ու Աւստրալիոյ մէջ, յաճախ փոքրաթիւ ժամանակներու: Հարգուած, բեմբասացի ու հայագիտական գիտութիւններու, խորունկ փորձառութեան տէր եկեղեցական մըն է, որուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է Թուրքիոյ եւ Հայաստանի Հանրապետութեան միջեւ սկսող հայագիտական կարեւոր փոխյարաբերութիւններու ներկայ ժամանակաշրջանին: Կը հանդիպինք, զրուցելու մեր ժողովուրդը, Թուրքիոյ հայութիւնը եւ մայր հայրենիքը յուզող հարցերու շուրջ: Անկարծ է ըսել, որ իր միտքերէն ոմանց համաձայն չենք:

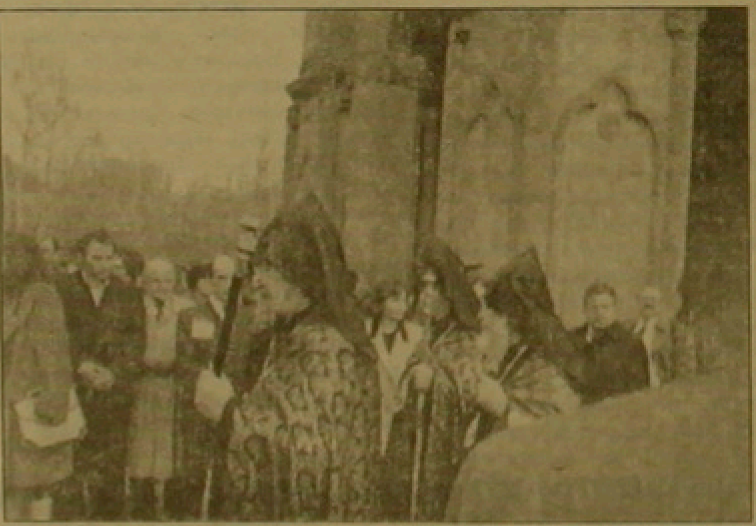

գամ, երբ ինծի հրաւէր եղաւ որ օծման ծառայակցիմ սիրով ընդունեցի, որպէսզի այդպէս այս կերպով առաջնորդ համերաշխութիւն մը ըլլայ, այլեւ վերանայ իրարու դէմ եղած զգացումները, որպէսզի եկեղեցւոյ միասնականութիւնը պահուի: Շատեր միասնականութիւնը բանալ կը կարծեն, թէ երկու Աթոռներ ջնջել պէտք է եւ միայն մէկ կը մնայ: Անանկ բան չկայ: Օտար Աթոռներն ալ պատմական ճշմարտութիւններ են եւ պէտքի մը համար ստեղծուած են: Եւ անշուշտ անոնք իրենց համաստեղ գոյութիւնը պահելով վնաս չեն բերեր: Կ'ուզեմ նմանցնել ասոր կերպին, երբ եկեղեցին կառոյց մըն է, առաստաղ ունի, առաստաղը 4 սիւներու վրայ պէտք է կանգնած մնայ: Այս անգամ արդէն այդ ոգին գոյց տուեցաւ, երբ Աթրկիոս հրաւիրեցին զիս եւ Երուսաղէմի Պատրիարքը, ինչ որ կը նշանակէ, թէ կը վերադառնանք այդ իրաւ, խաղաղ, շինարար միասնականութեան: Մէկ միութեան մէջ ըլլալով: Հայ ժողովուրդը չի բաժնուիր, հայ եկեղեցին չի բաժնուիր: Մէկ ըլլալը այս իմաստին մէջն է եւ ոչ թէ միւսները ջնջելու եւ մէկ Աթոռ պահելու: Անոր համար է, որ ես խորապէս ուրախ եմ եւ կը հաւատամ, որ մեր ճշմարիտ կեանքին ու ոգին վրայ դրուած ենք, երբ ասիկա լաւ գործէ ի փառս ժողովուրդին եւ մեր եկեղեցւոյ ոգւոյն ըլլայ:

– Ինչպէ՞ս կը տեսնէք թրքահայութեան դերը Հայ Առաքելական եկեղեցւոյ միաբանութեան եւ միութեան մէջ:

– Ինչպէս բոլ. Կ. Պոլսոյ պատրիարքական Աթոռ Հայ եկեղեցւոյ չորս սիւներէն մէկն է: Ճիշդ է որ անցեալի դերը այլեւս չունի, քանի որ Օսմանեան սահմաններէն ներս 3,3,5 միլիոն հայութիւն մը կ'ապրէր եւ Պոլսոյ պատրիարքութիւնն էր անոր գլուխը, ինչ որ հիմա չէ պարագան: Նոյնիսկ կաթողիկոսի ընտրութեան Պոլսոյ պատրիարքական Աթոռին ձայնն էր ընտրողին կշիռը: Բայց հիմա, մեր չափանիշով պէտք է ըսել, թէ միասնականութեան այս ոգիով կը նային եւ հիմա եւ իրարու նման մեր դերը երբ կատարենք միասնականութեան գործին համար, մեր պարտականութիւնը կատարած պիտի ըլլայ, միւսներուն կարգին:

յարգանքը հիմա շատ լաւ վիճակ մը ստեղծած է մեր պատրիարքութեան սահմաններուն մէջ ապրողներուն համար: Երբ խորախորհուրդ Աթոռի շուրջ եղած ժողովուրդին նոյն ոգին ներշնչուի եւ նայի, ասիկա էականն է եկեղեցւոյ միասնականութեան համար: Այս է որ գահակալներու ալ շատ կարեւոր պարտականութիւններ կը դնէ: Այդ պարտականութիւնները խղճի եւ մտքի ոգիով պէտք է ընթանան: Ոչ միայն խղճով, ոչ միայն զգացումով ըլլալ, այլ մտածողականօրէն, որպէսզի սխալներէն զերծ մնանք, թէ այս բանը որ պիտի ըլլայ, ո՞ր պիտի յանգի: Նոյն պատրիարքութեան վրայ, նոյն դաշտին աշխատող ճանկայներուն ենք մենք այսօր:

– Ի՞նչ պատգամ ունիք փոխանցելիք հայրենիքին, Արցախին եւ սփիւռքի հայութեան:

– Խնդիրը անշուշտ ղարաբաղեան հարցն է: Մեր միակ փափաքն է, որ ոչ թէ զէնքով, այլ խաղաղ միջոցներով լուծուի Ղարաբաղի հարցը: Երկուստեք, եկեք ժողովուրդները տանջեցին: Այդ խաղաղ լուծումը կարծեմ թէ իրականանալու ճամբուն մէջն է: Կը հաւատամ, որ Հայաստանի արդարեւ կախում ունի այսօրուան կառավարութեան ճիշդ տեսանելիքէն ճամբայ եղած ուղիէն: Մինչեւ հիմա, մենք քաղաքական կուսակցութիւն չենք ունեցած: Մինչեւ հիմա մեր ունեցած կուսակցութիւնները յեղափոխական կուսակցութիւններ եղած են: Յեղափոխութիւնը պզտիկ է, մէկ չէ. քաղաքա[...]

Իսկ ալ 1949-ին երբ այս վարչապետը Ռոմէ գնաց, Արհեստաւորին հետ, կնոր սեղանին շուրջ նստեցան եւ իր պահանջքը ներկայացուց եւ Իտալիա մինչեւ այսօր կը ստանայ: Այս ընկալումը տէր կառավարութիւն մը պէտք է այլեւս ունենանք, որպէսզի մեր ժողովուրդը խաղաղ ապրի: Մենք ալ ժողովուրդը խաղաղ: Մեր կուսակցութիւնները, ընկերային կերպով, 70 տարի ի՞նչ ըրին արտասահմանին, բաց ըսեմ ինծի: Այսօր եւս մարդիկ կը շարունակեն առաջուան պէս դասել...: Երեք ամիս առաջ Ամերիկայի մէջ կաթողիկոսական ընտրութեան թիւրակից մը կ'ուզէր զիս տեսնել, խօսիլ: Ուզեց հարցնել, թէ ինչ է իմ կեցուածքս այս նոյնը բաժ: Գիտէ՞ք ինչ պատասխանեց տուաւ ինծի. «Լեւոնը այսքան տարի նստեր է, բաւ, թող հիմա մեր դեկավարը նստի»: «Մենք, բաց, առաջուան մեծամասնութեամբ կ'ընտրենք»: Անշուշտ շատ ամբողջ դաշնակցականներ ալ կան, որոնց երբ որ հարցնես, թէ ինչ է դաշնակցութիւնը, գուշ հայութիւն կ'ըսեն...: Ոչ, ձեր կարծիքն է: Պէտք է այլեւս ասանք ... Նացիզմ չէ, ֆաշիզմ է, ազգային համայնավարութիւն է: Այլեւս առողջ միտքով դեկավարներու պէտք ունինք, որպէսզի մեր կեանքը խաղաղ ու տնտեսական ըլլայ: Այս է իմ միակ փափաքս: Նոյն բանը նաեւ կ'երթայ Ղարաբաղի, Արցախի հարցին:

Զրուցագրեց
ՎԱՀԱՆ ՄՈՄՃԵԱՆԸ

ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ

Երեկ ՍԻՄ-ը, այսօր ՀՈՄԿ-ը, վա՞ղը ...

Կասարվե՛ց: Տեղի ունեցավ այն, ինչին գիտակցաբար կամ ենթագիտակցորեն սպասում էինք. ՀՀՇ-ն ընդունել տվեց Սահմանադրությունը, որը կոչված է հուսալիորեն ամրագրելու «մեծ աշխարհի մեր անկյան» ուժեղների դիրքերը, ծեւավորեց գրեթե միածույլ մի Ազգային ժողով, որը խոստանում է գործել շատ ավելի «արդյունավետ», քան նախորդ խորհրդարանը: Չէ՞ որ այստեղ նվազագույնի է հասցված այն երիցս անիծյալ ընդդիմախոսների թիվը, որոնք 5 տարի շարունակ, չարաշահելով եզրույթների ու տերմինների ծով համբերությունն ու նյարդերը, քուր էին տալիս ու «խանգարում» հայկական փխրուն տեսակցության «կայացմանը»: ԱԺ-ը, հաջողությամբ կասարելով հայրենի կառավարության պատվերը, ծայների «քախքախիչ» մեծամասնությամբ կքխի նորանոր օրենքներ, որոնց ընդունումը մերթ ընդ մերթ կուղեկցվի ԱԺ-ի կազմում ինչ որ հրաշքով տեղ գտած ՍԻՄ ականների եւ ԱԺՄ ականների «դասարկ աղմկարարությամբ»: Թարմություն կլինեն, թերեւս, «Շամիրամի» կանանց «սեր եւ միություն» խոստացող (կամ պահանջող) սիրազեղ ծայները: Կարելի է ենթադրել, որ ԱԺ-ի առաջին իսկ նիստերում կվերացվի խորհրդարանի աշխատանքներին ռադիոյի կամ, հազվագյուտ դեպքերում, հեռուստատեսության միջոցով ժողովրդին հետեւյալ կարգով մասնակից դարձնելու վնասակար ավանդույթը, միաժամանակ «ավելորդ» շեղություն, որ իրեն թույլ էր տալիս ՀՀ առաջին, «անփորձ» խորհրդարանը, որը, ինչպես երեւում է, ախտսանելով դեռ երկար կհիշեն նույնիսկ օրինաստեղծ այդ մարմնի եռանդուն քննադատներից շատերը:

Ինչեւէ, եղածը եղած է, եւ որքան էլ ընդդիմադիր կուսակցությունները մամլո ասուլիսներում, հայտարարություններում եւ հանրահավաքներում մաքեմատիկայի քննությունից տապալված ուսանողի օրինակով պնդեն, թե «հինգի գիտեին, չորսի պատասխանեցին, երեքի փոխարեն երկուս նշանակեցին», պետք է ընդունենք, որ այո, ընդդիմությունն այնուամենայնիվ պարտված է, եւ ամենեւին էլ մխիթարական չէ, որ ընդդիմության պարտությունը նաեւ ժողովրդի պարտությունն էր: Եվ դժվար է չհամաձայնել հուլիսի 3-ի նախընտրական ծառում նախագահի արտահայտած այն մտքի հետ, թե ընդդիմության գլխավոր սխալը եւ թուլությունը գաղափարի շուրջ չհամախմբվելն էր, ավելացնենք, նաեւ ժողովրդավարության եւ արդարության հաղթանակի միասնական ճակատ ստեղծելու անընդունակությունը, եւ դա այնհայտ էր «այն գլխից», երբ հասկացես երեւանյան գերընտրասարածներում «Հանրապետություն» միավորման մի թեկնածուի դեմ իրենց սերն էին պատրաստվում ծոնել ընդդիմության ամենաիեղինակավոր ներկայացուցիչները:

Թվում է, ՀՀՇ-ն, բավարարված ժողովրդի դեմ «տարած» հաղթանակով, պետք է որ, շփելով ծեռքերը, նոր ոգեւորությամբ շարունակի պետության բոլոր տեսակետներն ասիճանաբար քանդելու գործընթացով սկսված «տեսականության կայացումը»: Բայց «խալն իրենցն է, զորությունն իրենք գիտեն», որտե՞ղ ավելի լավ, քան ՀՀՇ-ում, հայտնի է, թե ինչ գնով ու միջոցներով է ծեռք բերված հաղթանակը, թե իրականում ժողովրդի քանի տոկոսն է քվեարկել հօգուտ հիշեականության: Ուստի անհանգիստ են: Դրա ապացույցը չէ՞ ՀՅԴ-ի լուծարումով սկսված եւ Ղարաբաղում Գեորգի Պետրոսյանցի ծեծբակալությամբ, դերասանուհի Ժաննա Գալստյանի բնակարանի խուզարկությամբ շարունակվող «վհուկների որսը»: Գուցե հենց այստե՞ղ է գալիս մենիշխանությունը, նախագահի կողմից բավականին որոշակիորեն ողեգրված «ովքեր մեզ հետ չեն, մեր թշնամիներն են» սկզբունքի հիման վրա ցանկացած այլախոհության նկատմամբ անհանդուրժողականության մթնոլորտի թանձրացումո՞վ: Այլապես, ինչպես բացատրել այն հանգամանքը, որ, ինչ որ սուրբ հոգու ներշնչանքով, ս. թ. ապրիլից սկսած, «ընդդիմադիր կուսակցությունների սարսափը» դարձած, մինչ այդ հիշեականության մոլեռանդ քննադատ, ներկայումս «Հայք» թերթի քաղաքական խոսափող Վաղինակ Տերտերյանը չի հանդարտվում: ՀՀՇ-ի թվացյալ այս «ծանր հրեշանին», նախընտրական մի քանի ամսվա ընթացքում անընդմեջ կրակի տակ պահելով ՍԻՄ-ն ու ԱԺՄ-ն, մերթ ընդ մերթ կրակոցների արժանացնելով ՀՈՄԿ-ին եւ նրա որոշ ներկայացուցիչների, եւ, ըստ երեւույթին, չհասնելով հասարակական կարծիքը համապատասխան մշակման ենթարկելու պատվիրատուների ակնկալած արդյունքին, ընտրություններից հետո իր պիազնացո՞ղ զայրույթն է թափում ՀՈՄԿ-ի վրա: Թերեւս, այն պատճառով, որ այս կուսակցությունը, չդավաճանելով ժողովրդավարության իր սկզբունքներին, ՀՀՇ-ի նախատեսած տեղը չգրավեց «Հանրապետություն» միավորման կազմում, ՀՀՇ-ի հովանու տակ ծվարած արբանյակ կազմակերպությունների շարքում:

Եվ քանի որ ՀՈՄԿ-ին դժվար է մեղադրել ոչ օբյեկտիվության եւ ծայրահեղականության մեջ, ապա այս «կասկածելիորեն» ավանդական եւ ավանդապահ կուսակցության «վնասազերծումը» հատուկ կարեւորություն է ներկայացնում ՀՀՇ-ի նվիրյալի համար:

Հաշվի առնելով նույն հոդվածագրի պրոֆե՞ս խառնվածքը, հեռուն գնացող դատողություններ անելու նրա աստվածատո՞ւր ծիրքը եւ այն համառությունը, որով նա ծեռնամուխ է եղել կուսակցության «դիմակազերծմանը», կարելի է հուսալ, որ ոչ հեռու ապագայում, շրջանցելով ԱԱՊԻ-ն եւ անգամ նախագահին, մի նոր «Դրո» կամ «Հրո» կառույց էլ ՀՈՄԿ-ի կազմում կհայտնաբերի հայ քաղաքական մտքի այս... հանճարը՝ վարչակարգի համար սրանից բխող բոլոր հաճելի հետեւանքներով:

Եվ այսպես, «էլի մեկ գոհ» թեմայով ներկայացումը շարունակվում է:

Իսկ մենք զինվենք համբերությամբ եւ սպասենք, թե էլի ինչ տեսուղներ է տալու խեղված քաղաքականությունը...

ԱՐԱԶ ԴԱՎԹՅԱՆ

ԱՐՄԻՆԴ
ԿԵՆՏՐՈՆԸ

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է
հնգօրյա ճանապարհորդության դեպի Հնդկաստանի մայրաքաղաք:

ԵՐԵՎԱՆ - ԴԵԼԻ - ԵՐԵՎԱՆ

Հերթական ուղիղ չվերթը կկայանա հուլիսի 29-ին

(ուղևորության ընթացքում ինքնաթիռը մնում է Դելիում)

«Էրեբունի» հյուրանոց, I մասնաշենք, 301-307 ս.

ARINA

digitised by A.R.A.R.@

ԼՐԱՀՈՍ միջազգային

ՓԱՐԻԶ

Ֆրանսիան խստացնում է սահմանների հսկողությունը

Երբ նախկին Խորհրդային Միության բնակիչներից որեւէ մեկը, լսելով Շենգենի համաձայնագրերն ստորագրած 7 երկրների սահմանների վերացման մասին, մտադրվել է, ասենք, Գերմանիայից Ֆրանսիա անցնել, ապա նրան կարող են սահմանից ետ վերադարձնել:

Դժգոհելով Շենգենի համաձայնագրերի կատարման ընթացքից, Փարիզը երեք ամսով կարգով որոշեց եւս կես տարով պահպանել իր սահմանների վերահսկողությունը: Ֆրանսիայի իշխանությունները այդ քայլն արդարացնում են նրանով, որ մյուս 6 երկրներում արտաքին սահմանների վերահսկողությունը բավարար խստությամբ չի իրականացվում: Ֆրանսիայի կարծիքով, Շենգենի համաձայնագրերը սահմանը մաղի են վերածել:

Որպես ապացույց Փարիզը բերում է իր կարծիքով ուշագրավ օրինակներ: Այսպես, վերջերս 20-ից ավելի ռումինացիներ առանց համապատասխան փաստաթղթերի ոստիկանության կողմից կալանավորվեցին Վիեննա-Մյունխեն-Փարիզ գնացքում: Բացի դրանից, Շենգենի համաձայնագրերի կիրարկումից ի վեր, ըստ մասնավոր տեղեկությունների, ավելի քան 1,5 անգամ աճել է Ֆրանսիա բերվող թմրադեղերի ծավալը:

Վերջապես, Փարիզը դժգոհ է նաեւ տարբեր երկրների ոստիկանությունների փոխգործողության բացակայությունից եւ այն բանից, թե ինչպես է գործում Ստրասբուրգի ոստիկանական տվյալների տեղեկատվական զետեղարանը, որն ավելի քան 2 մլն տեղեկություն է պարունակում հանցագործների մասին: «Շենգենի համաձայնագրերը դեռեւս պատշաճ կերպով չեն գործում», հայտարարեց Ֆրանսիայի վարչապետ Ալեն Ժյուպեն:

Համաձայնագրերի գծով Ֆրանսիայի գործընկերները՝ Գերմանիան, Իտալիան, Պորտուգալիան եւ Բենիլյուքսի երկրները վրդովված են փարիզի որոշման առթիվ: Նրանք դա մեծապես բացատրում են երկրի ներքաղաքական պատճառներով: Ֆրանսիայի կառավարությունը ներգաղթի դեմ պայքարը խստացրել է նախ եւ առաջ այն պատճառով, որ երկրում արագորեն զորեղանում է ծայրահեղ աջ Ազգային ճակատը: «Իզվեստիա»

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

Էժան գնով հավի ճտեր:

Զանգահարել

643054 եւ 556851

Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպությունը եւ Իսրայելը հուլիսի 25-ին պետք է ստորագրեն համաձայնագիր Անդրհորդանանում քաղաքացիական իշխանության փոխանցման մասին: Թեեւ Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսը եւ ՊԱԿ-ի նախագահ Յասեր Արաֆաթը լա-

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

ՊԱԿ-Իսրայել համաձայնագրի գլխավոր խոչընդոտներն են ջուրն ու ճանապարհները

վատես են, բայց ստորագրման համար նրանք պետք է նաեւ վճռականություն դրսեւորեն: Իսրայելցիների կարծիքով, վիճահարույց հարցերի 80 տոկոսը կարգավորված է: Համաձայնագրի ներկա փաստաթղթով նախատեսվում է քաղաքացիական եւ ոստիկանական իշխանությունը մինչեւ տարեվերջ, Գազայի հատվածի եւ Երիխով քաղաքի նման, ՊԱԿ-ին հանձնել Անդրհորդանանի 6 քաղաքներում Նաբլուսում, Ջենինում, Թուլկարմում, Կալկիլիայում, Ռամալլահում եւ Բեթղեհեմում: Այդ ընթացքում իսրայելական բանակը պետք է հետ քաշվի, որպեսզի անցկացվեն ինքնավարության խորհրդի ընտրությունները: Նախադեպների քաղաք Հեբրոնը, որտեղ հարյուրավոր իսրայելցի գաղութարարներ են հաստատվել, կհանձնվի ավելի ուշ: Գյուղական շրջաններում, որտեղ բնակչության 2/3-ը արաբներ են, պաղեստինցիները կստանան քաղաքացիական ինքնավարություն, բայց անվտանգությունը կվերահսկեն իսրայելցի զինվորականները: Մնում են Հորդանան գետի արեւմտյան ափի 127 հրեական ավանները, զինվորական ճամբարներն ու սահմանային գոտիները, որոնք կազմել են տարածքի 60 տոկոսը: Սկզբունքորեն պաղեստինցիները պետք է այստեղ մտնեն 1999 թ. ոչ շուտ:

ՊԱԿ-Իսրայել համաձայնագրի կնքման համար գլխավոր խոչընդոտներն են ջուրը եւ ճանապարհները: ՊԱԿ-ի ներկայացուցիչները հրեա գաղութարարներին մեղադրում են աղբյուրների մեծ մասի միակողմանի օգտագործման համար: Իսկ հրեական պետությունն իր հերթին կասկածներ ունի, թե պա-

Պաղեստինցի ոստիկաններ

120 հազար հրեա գաղութարարների պաշտպանությունը: Մինչդեռ պաղեստինցիներն այս պահանջները համարում են օկուպացման խորհրդանշաններ:

Մինչ երկու կողմերն անհամբեր սպասում էին համաձայնագրի ստորագրմանը, Յասեր Արաֆաթը ինքնավար Գազայում շարունակում է բարելավել իրավիճակը: Վերջին մեկ տարում քաղաքի բավական լավ է կառավարվում, ամենուրեք շինարարություն է սկսվել, բացվել են ռեստորաններ: Ինքնիշխանության նախկին ղեկավարներից շատերը դարձել են գործարար մարդիկ: Իսկ Արաֆաթը սկսել է Ծոցի շրջակայքի արտասահմանյան երկրներում եւ ժամանակի մեծ մասն անցկացնում է Գազայում, որտեղ զգալի հեղինակություն ունի: Վերջերս իսրայելական «Հաարեց» թերթի անցկացրած հարցման արդյունքների համաձայն, Գազայի հատվածի պաղեստինցիների 70 տոկոսը չակաստու-

վարչակազմի սպաների փոխարեն:

Պաղեստինցիներից շատերը կառավարման միակ դժվարությունը համարում են Արաֆաթի միահեծան իշխանությունը: Բանն այն է, որ ամենաչնչին հարցերին առնչվող բոլոր որոշումները հայտնվում են Արաֆաթի գրասեղանին, եւ նա է վերջնական վճիռ կայացնողը: Մարդիկ վախենում են որեւէ բան վճռել նրա փոխարեն:

Պաղեստինա-իսրայելական նոր համաձայնագիրը հավելվածների հետ միասին կազմում է ավելի քան 1000 էջ: Դա բոլոր ժամանակների ամենաերկար արձանագրություններից մեկն է, որը բազմաթիվ նորամուծություններ է պարունակում օրենսդրական եւ գործնական առումներով: Բայց այս բոլոր բարդությունները իրենց արդարացված կլինեն, երբ համաձայնագիրն ստորագրվի եւ ի վերջո խաղաղություն հաստատվի այս տարածքում:

L'Express

ՄՈՍԿՎԱ

Բորիս Ելցինի հիվանդությունն ավելի լուրջ է, քան ներկայացնում են

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ ԻՆՖՈ ՊՐԵՍ: Պաշտոնական աղբյուրների հաղորդածից ավելի լուրջ է Բորիս Ելցինի հիվանդությունը, գտնում է «Լիտերատուրնայա գազետայի» տեսաբան Օլեգ Մորոզը: Նախ, գրում է նա հուլիսի 19-ի համարում, կասկածելի է լայնորեն հրապարակված անառողջության բուն բնույթը. սա «մի անհամաչափելի գին է մեկշաբաթյա կամ երկշաբաթյա արձակուրդի համար» (օրինակ, նման նոպան Ջորջ Բուշի համար նախագահություն արժեր նրա՝ Ճապոնիայի վարչապետի հետ հանդիպման ժամանակ): Երկրորդ, հիվանդության լրջության հատկանիշ է ծառայում այն փաստը, որ այդ մասին տեղեկացրին բացեիբաց եւ բավականին արագ: Այլապես չէին կարողանա պարզապես կոծկել այն, ինչպես կոծկել են անցյալում բազմիցս կրկնվող Ելցինի առողջության խախտումները, նրա տարբերական խորհրդավոր անհետացումները, նշում է Մորոզը: Եւ վերջապես, «Ելցինի՝ հիվանդանոց տարեկեցնելու առաջին հաղորդումից մինչեւ նրա նոպան հանելու լուրը անցավ մոտ 3 ժամ: Մասնագետները պնդում են, որ երբ ստենոկարդիայի նոպան տեւում է 15-20 րոպեից ավելի, ապա դրանից արդեն սրտամկանի նեկրոզի հոտ է գալիս»:

Լոնդոնում խորհրդաժողով ԱՊՀ խլամների խնդիրներով

ԼՈՆԴՈՆ, 17 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ ԹՈՒՐԱՆ: Մեծ Բրիտանիայի մահմեդական խորհրդարանը մտադիր է 1995 թ. հոկտեմբերի վերջերին Լոնդոնում անցկացնել ԱՊՀ եւ սահմանակից երկրների մահմեդականների խնդիրներին նվիրված խորհրդաժողով: Այս մասին հաղորդումը Թուրան գործակալությունն ստացել է այս կազմակերպության մամլո ծառայությունից, որը մտադիր է շփումներ հաստատել մահմեդական կազմակերպությունների հետ համաժողովի նախաշեմին: Մեծ Բրիտանիայի մահմեդական խորհրդարանը միավորում է տեղական իսլամական կազմակերպությունները: Այս հասարակական կառույցի նպատակն ու խնդիրն է պաշտպանել եւ պաշտպանել իսլամի արժեքները Մեծ Բրիտանիայում:

ՆՈՐԱԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Ժոսպենը վերստանձնում է սոցկուսի ղեկավարումը

Ֆրանսիայի այս տարվա նախագահական ընտրություններում ձախ ուժերի թեկնածու սոցիալիստ Լիոնել Ժոսպենը որոշ փարատումներից հետո ի վերջո վճռեց կրկին ստանձնել սոցիալիստական կուսակցության ղեկը: Այդպես աճում է նա ձեռնամուխ կլինի կուսակցության արմատական վերակառուցմանը: Ժոսպենը սոցկուսի առաջին քարտուղարի պաշտոնում կփոխարինի Անրի Էմանուելլին: Դա պաշտոնապես համարվում է մինչեւ ամառ եւ մի նոր դարաշրջանի սկիզբը, քանի որ Վերին Գարոնի դեպարտամենտի ընդհանուր խորհրդական Լիոնել Ժոսպենը հայտնի է որպես սկզբունքային անձնավորություն, նա միակն է, որ մեծապես ճնշման տակ իր քաղաքական հոգեհայր Ֆրանսուա Միտերանին: L'Express-ի հանդեսի հարցման համաձայն, Ժոսպենը վճռականորեն է տրամադրված: Նա չի ուզում բավարարվել լոկ կուսակցության նորացմամբ, այլ ուզում է հիմնովին վերակազմակերպել այն:

Առաջին հերթին պետք է իրականացվի սոցկուսի գաղափարախոսական վերակազմավորում: Նախատեսվում է ներկայիս պառակտված կուսակցությունը դարձնել հիրավի բարեփոխական կազմակերպություն: Հաջորդը ծրագրային փոփոխություններն են: Անհրաժեշտ է հավասարակշռել սոցիալիստների վերջին համագումարում ընդունված ուղեգիծը եւ նախագահության այս տարվա ընտրություններում Ժոսպենի առաջարկած առավել իրատեսական ա-

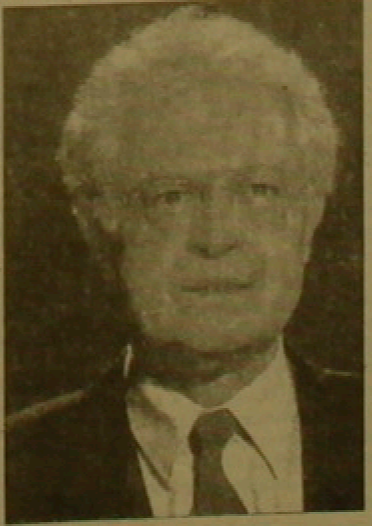

ռաջարկությունները: Երրորդ նպատակը կազմակերպական բարեփոխումներն են: Սոցկուսը պետք է համախմբվի համար ավելի մատչելի դառնա, որպեսզի կուսակցական մարմինների գործունեությունը վերագտնի իր երբեմնի հմայքը: Անշուշտ այս անենք կարող է հանդիպել մյուս ղեկավար գործիչների որոշակի դիմադրությանը: Սակայն, ինչպես ասում է սոցկուսի հայտնի գործիչներից մեկը, նախագահական ընտրություններում երկրորդ փուլում Լիոնել Ժոսպենի ստացած ձայները (47 տոկոս) վկայում են, որ նա անվիճելի հեղինակություն է երկրի քաղաքական կյանքում, համենայն դեպս մինչեւ 1998 թ. օրենսդրական ընտրությունները: Իսկ դրանից հետո Ժոսպենը կարող է անարգել շարունակել իր ճանապարհը դեպի Ելիսեյան պալատ: Ընտրությունների արդյունքները նաեւ վկայում են, որ սոցիալիստական կուսակցությունն այլեւս Միշել Ռոկարի բնութագրած «ավերակների դաշտը» չէ:

Ի տարբերություն կուսակցության նախկին ղեկավարներ Պիեռ Մորուայի, Լորան Ֆաբիուսի, Միշել Ռոկարի եւ Անրի Էմանուելլիի, Լիոնել Ժոսպենը վայելում է նաեւ կուսակցության մարտիկների իրական համակրանքն ու աջակցությունը: Հուլիսի 8-ին սոցիալիստական կուսակցության ազգային խորհուրդը հավանություն տվեց Լիոնել Ժոսպենի առաջարկած կուսակցության արմատական վերակառուցման ծրագրին: Ժոսպենին մնում է միայն հաղթահարել կուսակցության մյուս ղեկավար գործիչների ընդդիմությունը, որոնք դեռ կարող են իր համար ծուղակներ լարել:

Գ. Բ.

Եվրոպան միջոցներ է փնտրում Բոսնիայի խաղաղությունը մեղմելու

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ ՌԻԱ: Եվրոպական միության նախարարների խորհրդի՝ Բրյուսելում անցկացվող նիստում ԵՄ 15 մասնակից երկրների դիվանագիտական գերատեսչությունների ղեկավարները այդպես էլ չկարողացան պայմանավորվել որեւէ կոնկրետ քայլերի շուրջ՝ կապված Բոսնիայում եւ Հերցեգովինայում իրադրության բարդացման հետ: Այդ հարցը հետաձգվեց մինչեւ հատուկ միջազգային խորհրդաժողովը, որը տեղի կունենա այս շաբաթ վերջում Լոնդոնում: «Մենք որոշել ենք շարունակել քաղաքական եւ դիվանագիտական ջանքերը, թեեւ չենք կարող բույլ տալ Բոսնիայում «անվտանգության գոտիների» հետագա խախտումներ», ասաց ՌԻԱ Նովոստիի թղթակցին ԵՄ արտաքին քաղաքական հարցերի կոմիսար Հանս Վան դեն Բրուկը երեկ Բրյուսել ժամանած Անդրեյ Կոզիրեւի հետ եվրոպական արտգործնախարարների հանդիպումներից հետո: «Անեն դեպքում, շարունակեց ԵՄ կոմիսարը, անհրաժեշտ է ամրապնդել «անվտանգության գոտիները», որպեսզի խուսափենք այն հարձակման կրկնությունից, որին ենթարկվել էր Սրեբրենիցան»: Նա հույս հայտնեց, որ շնորհիվ իր «ավանդական կապերին», Ռուսաստանը կարեւոր դեր կխաղա բոսնիական կարգավորման մեջ եւ կօգնի բոսնիացի սերբերին ընտրել հիմնախնդրի քաղաքական, այլ ոչ թե ռազմական լուծում:

ԱՊՀ անդամները դարձյալ տնտեսական կախման մեջ են Ռուսաստանից

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ ԻՆՖՈ ՊՐԵՍ: Նախկին խորհրդային հանրապետությունները խիստ գերագնահատել էին իրենց տնտեսական հնարավորությունները, նրանք շարունակում են կախված մնալ Ռուսաստանից, մանավանդ որ մյուս երկրները՝ ԱՄՆ-ը, Թուրքիան, Եվրամիության, Արեւելյան Ասիայի պետությունները առանձնապես չեն ձգտել փոփոխել այդ վիճակը, ասվում է «Մեծ Եվրոպա» միջազգային հանձնախմբի պատրաստած «Ռուսաստանի տնտեսական դերը Եվրոպայում» զեկուցագրում: Այսօր ակնհայտ է, նշվում է փաստաթղթում, որ տնտեսական կազմալուծումը կարող է ժամանակավոր լինել, քանզի այն նախկին ԽՍՀՄ-ում եղած փոխհարաբերությունների մոդելից վատն է: Հիմա հարցը ոչ թե ԱՊՀ անդամների տնտեսական միավորումն է, այլ այն, թե ինչ հիմքի վրա պետք է նրանք դա անեն:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Տարբեր աշխարհների իրար լրացնող շայներ

«Հայ երաժշտությունը 20-րդ դարում» համերգը հովանավորել էր Գերմանիայի դեսպանատունը

«Հայ երաժշտությունը 20-րդ դարում» հուլիսի 15-ին կայացած համերգը ճիշտ ընտրված «կոկիկ» հասցե ուներ. Արամ Խաչատրյան տուն-թանգարանը թեև ոչ բազմաշարք, բայց ընտրված ծրագրին արժանի ունկնդիր էր հավաքել: Ստեղծագործողների, երաժշտագետ-երաժշտասերների մեջ պաշտոնական շրջանակների միակ ներկայացուցիչը Հայաստանում Գերմանիայի դեսպան Նորսկեա բնույթներից, առավ ճարտարապետություն, երաժշտություն, գեղարվեստ, գրականություն»: Համերգի բացմանը խոսք ունեցավ երաժշտագետ, «Ազգի» ընթերցողին ոչ անծանոթ Սվետլանա Սարգսյանը: Նրա ջանքերով կազմակերպված համերգը հայ երաժշտությունը ներկայացնելու համար հենանկետային էր ընտրել 20-րդ դարը, որտեղ երաժշտագետի ասելով, ընդգծում են երկու ուղղություններ՝ անընդհատ Գաբրիել Ազնավուրյանի Նաիրա Խուրշուդյանի կոմիտասյան մենանվագությունը, այնուհետև Մարտին Խուդյանի թիվ 3 թավջութակի սոնատի կատարումը Մեդա Աբրահամյանի հետ վկայում են Նաիրայի նյութի չափազանց զգայուն ընկալման և վերարտադրման մասին: Վարդ Մանուկյանի մեծարժեցյան «Իրիկվան ծայներ» շարքից հնչած 2 երգերը Աննա Մայիլյանի և Մարգարիտ Սարգսյանի մասնակցությամբ, պերս Հայնցենն էր շիկնոց հետ: Նրան համոզիչ կարելի է տեսնել ամենատարբեր համերգային դահլիճներում և ցուցասրահներում, բայց այդ օրվա ներկայությունն ավելին էր, քան սովորական հետաքրքրությունը. հայ երաժշտությանը նվիրված համերգը հովանավորել էր Գերմանիայի դեսպանատունը: Մեր հարցին, թե որն է պարոն դեսպանի շահը հայ մշակույթը հովանավորելու հարցում, սրտանց պատասխանեց. «Նախ շատ եմ սիրում հայ երաժշտությունը: Կոմիտասի, որ հայերը նորից վերադառնան իրենց նախնիների ստեղծած մշակույթին, տիպիկ հայկական երաժշտությանը: Ցավոք, շատ ժամանակ չունեմ մշակույթի օջախներ հաճախելու, բայց երբ գտնվում ես Հայաստանի նման երկրում, քո հետաքրքրությունը ոլորտի կաղ հայ դասական (միջնադարյան) երաժշտության և համաշխարհային երաժշտության հետ: Նա ընտրեց ծրագրում տեղ գտած ստեղծագործությունների ոչ պատահական, բնական կապը: Այսպես Գրիգոր Նարեկացու «Հավիկ» վոկալ տաղը շարունակվում էր մեծացած հեղինակների Կոմիտասի «Կաքավիկում», ժամանակակից երգահաններ Մարտին Խուդյանի, Վարդ Մանուկյանի, Ղազարոս Սարյանի, Աշոտ Զոհրաբյանի ստեղծած մեղեդիներում: Անկարելի էր չնկատել հնչող ստեղծագործությունների կատարողական բարձրակարգ վարպետությունը: Երիտասարդ երգչուհի Աննա Մայիլյանի երգած «Հավիկը» նրա անդորր դեմքին լրացնող խաղաղ ու վերերկրային ելևէջների մեջ ավելի ճիշտ խոսում է: դարձյալ վկայում են 4-ի՝ բանաստեղծ-երգահան-կատարողների կայացած «համագործակցության» մասին: Ղազարոս Սարյանի թիվ 2 լարային կվարտետը հնչեց Արամ Խաչատրյան քառյակի կատարմամբ, իսկ վերջին Աշոտ Զոհրաբյանի «Էլիսի հիշատակին» («An der Knaben Elis») էլեգիան երգչուհի Նաիրա Աբրահամյանի, Վալերի Կոտիկյանի (կլառնետ), Պարույր Շահազիզյանի (ջութակ), Նաիրա Խուդյանի (դաշնամուր) համար «ընկերակցությամբ» և Դավիթ Հարությունյանի հմուտ ղեկավարությամբ: Գեորգ Թրակլի բանաստեղծության հիման վրա ստեղծված էլեգիան, նաև վերջում Աննա Մայիլյանի հնչեցրած «Զոհերգը» հանելի անակնկալներ եղան ոչ միայն պարոն Հայնցենի համար:

ԱՆ. Հ.

ԲԱԼԵՏ

Սոնա Խաչատրյանի հաջողությունը երևանյան դպրոցի նվաճումն է

Երևանի պարարվեստի ուսումնարանի սանուհի Սոնա Խաչատրյանը վերջին հինգ ամսվա ընթացքում արդեն երկրորդ անգամն է մասնակցում է միջազգային հեղինակավոր մրցույթի: Նախորդը Լոզանում կայացած բալետի համաշխարհային մրցույթն էր (այդ մասին փետրվարին գրել է «Ազգը»), իսկ այս անգամ Սանկտ-Պետերբուրգի Ա. Վագանովայի անվան պարարվեստի ակադեմիայի կազմակերպած «Վագանովայի մրցանակ» մրցույթը, որին մասնակցում էին Հունգարիայի, Անգլիայի, Միացյալ Նահանգների, Կորեայի, Չինաստանի, ԽՍՀՄ նախկին հանրապետությունների (բացառությամբ Վրաստանի և Ադրբեջանի) ներկայացուցիչները: Ագրիպինա Վագանովան դասական պարի վիրտուոզ վարպետներից և բալետի ռուսական դպրոցի հիմնադիրներից է, այնպես որ նրա անունը կրող մրցույթը չափազանց պատասխանատու ստուգատես է: Մրցույթը երեք փուլով էր: Առաջինն անցկացվեց պարարվեստի ակադեմիայի մեծ փորձասրահում և ոչ է ներկայացվեր դասական պարի դաս, հանդես եկան միանգամից մրցույթի բոլոր մասնակիցները: Երկրորդ և երրորդ փուլերի մրցութային ծրագիրը ներառում էր երկուական մենապարեր: Սոնան պարեց Օդեսսայի և Ռայմոնդայի մենապարերը Չայկովսկու «Կարապի լիճ» և Գլազունովի «Ռայմոնդա» բալետներից, իսկ երրորդ փուլում ներկայացրեց Պունիի «Էսմերալդայից» (Պետիպայի բեմադրությամբ) համանուն դերը և Չայկովսկու «Քնած գեղեցկուհուց» Ավրորայի մենապարը: Մրցույթին մասնակցում էին 50 աղջիկ և 20 տղա, հինգ միայն Վագանովայի ակադեմիան ներկայացնում էին համապատասխանաբար 9 և 5 հոգի: Եզրափակիչ դուրս եկան 10 աղջիկ և 10 պարողի: Եզրափակիչ համերգը կայացավ հանդիսավորությամբ Մարիինյան թատրոնում, որի բեմում 1897-1916-ին հանդես է եկել Ագրիպինա Վագանովան: 1-3-րդ տեղերում էին Սանկտ-Պետերբուրգի պարողները: Սոնան 4-րդն էր: Դա մեծ նվաճում էր երևանյան դպրոցի համար, որը ֆինանսական դժվարությունների և խիստ ծանրակշիռ պայմաններում կարողացավ ևս չնչին միջազգային մակարդակից: Սոնա Խաչատրյանի հաջողությունը, որը նաև իր պարուսույց Աննա Մարիկյանի անձնվեր աշխատանքի և մեծ պրոֆեսիոնալիզմի հաջողությունն է, ապացուցեց, որ Զարինովսկայա, Կոլպակովա, Սանկովսկայա, Բեյսկի, Բրեգվաձե պարաշխարհի հզոր անունների սաների կողքին է կանգնած մեր պարարվեստի ուսումնարանի սանուհին: Նույն ժամանակ անցկացվում էր երիտասարդական համաշխարհային փառատոն, որին մասնակցում էր ուսումնարանի սանուհիներից ևս մեկը՝ Լիլիթ Քոչարյանը (պարուսույց Իրինա Ուշակովա, նույն Վագանովայի ակադեմիան, որ 1947-ից պարել է Երևանի օպերայի ու բալետի թատրոնում): Երևանի պարարվեստի ուսումնարանի ստացավ «ԱՊՀ-ի լավագույն դպրոց» մրցանակը:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՕՐՎԱ ՆՅՈՒԹ

Բացվեց Մոսկվայի 19-րդ միջազգային կինոփառատոնը

Հուլիսի 17-ին Մոսկվայում «Գեղեցիկը կփրկի աշխարհը» նշանաբանով բացվեց 19-րդ միջազգային կինոփառատոնը, որը կավարտվի հուլիսի 26-ին: Այն դարձել է համաշխարհային կինոարվեստի խոշորագույն ստուգատեսներից մեկը: Մոսկովյան նախորդ փառատոններում մրցանակների են արժանացել Ֆելինիի, Սիդնեյի, Կուրոսավայի, Վայդայի, Ֆարրիի և այլ նշանավոր կինոբեմադրիչների ֆիլմեր: 19-րդ փառատոնի նախագահն է կինոբեմադրիչ Սերգեյ Սոլովյովը: Նա «Իգլես տխուրին» տված հարցազրույցում հույս է հայտնել, որ այս փառատոնում կհաջողվի հիմնել Եվրասիական կինեմատոգրաֆիական ակադեմիա, որ կդառնայ համաշխարհային կինոյի պատմության ընթացքում ստեղծված լավագույն գործերը: Փառատոնի գլխավոր տնօրեն, դերասան Ալեքսանդր Աբդուլովը իր հերթին նշեց, որ փերթ տասնամյա պատմություն ունեցող մոսկովյան կինոփառատոնը դասվում է «Ա» խմբի փառատոնների թվին, ուրիշ բնդառենդ յուրն են Կաննինը, Վենետիկինը, Բեռլինինը և Մոսկվայինը: Այսպես մոսկովյան կինոփառատոնը կանգ կառնի ամեն տարի: Մոսկվայի 19-րդ միջազգային կինոփառատոնի ժյուրիի նախագահն է ամերիկացի դերասան Ռիչարդ Գիրը, անդամներն են դերասանուհի Լիդիա Ֆեդոսեևա-Շուկշինան (Ռուսաստան), կինոպրոդյուսեր Ֆրիդրիխ Գորենշտեյնը (ԳՖՀ), կինոբեմադրիչ Օրար Իոսելիանին (Վրաստան), կինոօպերատոր Լարս Կոխալը (ԱՄՆ), կինոդերասանների ընկերակցությունների միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ Սարեկո ոի Լուարենտիս (Իտալիա), կինոբեմադրիչ Իոսիֆ Մենցելը (Չեխիա), կինոմնատաղգ Դեյվիդ Ռոբինսոնը (Մեծ Բրիտանիա), պրոդյուսեր Ջերոմ Հեյմանը (ԱՄՆ), կինոօպերատոր Կոնրադ Հոլը (ԱՄՆ):

Կինոփառատոնի ժյուրիի նախագահ, դերասան Ռիչարդ Գիրը

Ինչ վերաբերում է մրցանակներին, ժյուրին մրցույթի հաղթողներին կհանձնի արծաթ ձեռքիսային «Սուրբ Գևորգ» արձանիկներ և դրամական հետևյալ պարգևները. լավագույն ֆիլմի բեմադրիչին և պրոդյուսերին 50 հազար ամերիկյան դոլլար, ժյուրիի հատուկ մրցանակ 20 հազար դոլլար, լավագույն բեմադրական աշխատանքի համար 20 հազար դոլլար, տղամարդու և կնոջ դերերի լավագույն կատարման համար 20 հազարական դոլլար: Կինոփառատոնի շրջանակներում հուլիսի 19-26-ը Մոսկվայի Համմերյան կենտրոնում կկազմակերպվի աղեն ավանդական դարձած կինոհեռուստավիդեոշուկան, որն անցկացնում են «Սովէքսպորտֆիլմ» համատեղատական ընկերությունը, «Ինտերֆեստի» գլխավոր տնօրինությունը և Ռուսաստանի դեսպանին: Կինոշուկային կմասնակցեն 105 փառատոն և 80 գնորդ ֆիրմաներ: Այս փառատոնում Ռուսաստանը ներկայացված կլինի Պյոտր Տոդորովսկու «Որոնելի հրաշալի խաղ» ֆիլմով: Ոռոշս կինոբեմադրիչ նաև յառաջին անգամ է մասնակցում Մոսկվայի կինոփառատոնին:

Պ. Մ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բալայանը ֆիլմ է նկարահանում առաջին սիրո մասին

Ըստ Տուրգենևի համանուն պատմվածքի այս կինոմարկածում նկարահանվում են շատերին սիրելի և օժիտորի մշակման դերասաններ Օլեգ Յանկովսկին, Ալեքսանդր Աբդուլովը, Մարինա Նեյոլովան, Իրինա Մուրավյովան: Ամառային հանգիստ ազնվականական դղյակում, գիշերային հայացքներ, վիշկնոցներ և իհարկե, հիասթափություններ... այս ամենը մեղմ միահյուսված է էկրանին: Դեռևս երիր է կհասնի՝ այն արդյոք մեր էկրաններին:

Մուտքն Արգելված քաղաք միայն հողաթափերով

Պեկինից Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ Չինաստանի նախկին կայսերական պալատ Արգելված քաղաք մուտք գործելու համար այցելուներից պահանջվում է հագնել հատուկ հողաթափեր, որովհետև 589 ամյա շենք շինությունն ավելի երկար դիմանա և զերծ մնա անհարկի ավերածություններից: Համաձայն հաղորդագրության, որը տպագրվել է «Թեհրան թայմզ» թերթի վերջին համարներից մեկում և հիմնվում է բանգարանի վարչի տեղական տեղեկությունների վրա, մոտավոր հաշվարկներով օրական ավելի քան 20 հազար այցելու է հաճախում այսպես կոչված Արգելված քաղաքը, որի բանուկ մասերի աղյուսները պետք է վերականգնվեն յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ: Զբոսաշրջիկներին առաջարկվող ժեշինակրունկ հողաթափերն արժեն մոտ 25 ամերիկյան ցենտ: Ավելացնենք, որ Արգելված քաղաքը Չինաստանի վերջին երկու՝ Մինգ և Չինգ բազավորական տոհմերի ժամանակ որպես պալատ ծառայել է 24 կայսրերի, որոնք իշխել են երկրին 1369-ից մինչև 1911 թիվը: Կառույցը երկրում ամենալավ պահպանված և ամենամեծ շինությունն է: Այն Չինաստանի դասական ճարտարապետության հիանալի նմուշներից է և Մեծ պարսպի հետ շարունակում է մնալ երկրի ամենաշտեմարան վայրերից մեկը:

Հ. Օ.

ԻՆՏԻՄ

Իսկ մեր նշանավորների վարագուրված պատուհաններից անդի՞ն

Սթինգը երիտասարդ տարիներին սիրում էր մերկանալ՝ թերթևակի հուզելով «Փոլիսի» երկրպագուներին: Հետո հասունացավ, հանդարտվեց, ամուսնացավ, բայց համառ լուսանկարիչները այդ ընտանեկան զույգին այնուամենայնիվ հայտնաբերեցին Լազուր ափին:

Մադոննային սովորաբար պետք չէ հայտնաբերել: Այն մասին, թե նա որտեղ և ում հետ կմերկանա, երգչուհու մամլո ծառայությունը հայտնում է նախօրոք: Նա նման չէ իշխանուհի Դիանային, որին գտնելը անհամեմատ դժվար է, թեև նա մշտապես ցուցադրում է իր սլացիկ ոտքերը: Ժամանակին «Իշխան Չարլզի և լեդի Դիանայի սիրո պատմությունը» ֆիլմի սարքած պատմության համաձայն, առաջին հնարամիտ լուսանկարիչը Դիանային խնդրել էր դիրք գրավել բիկինիով դեմի արևը, այնպես որ բազմաթանգի աղամա տիկնոջ շրջազգեստը թափանցիկ էր դարձել:

Ժիրինովսկին թերևս լրագրողներին հանգամանորեն պատմում է, թե Մոսկվայի որ ստրիպտիզային ակումբում կարելի է գտնել իրեն: Ավելի վատ վիճակում է Բրազիլիայի նախագահը, որին լուսանկարել են երկրում հայտնի մանեկենուհու հետ, որն, ինչպես պարզվեց, նախընտրում է վարտիքը թողնել տանը:

Մի ճանի նշանավորներ էլ չեն խուսափում մերկանալ օտարների առջև, իհարկե, ոչ թե մերկամոլությունից դրդված, այլ զուտ առևտրային նկատառումներով: Օրինակ՝ թենիսիստ Յանիկ Նոան մերկ նկարվում է գովազդի համար: «Ինեմսեսի» տնօրեն Մայքլ Հաթչենսի ընկերուհին՝ մանեկենուհի Հելենա Քրիստիանսենը մերկացնում է կուրծքը, ցուցադրելով հագուստները: Նույն կերպ է վարվում «Քարզի» տնօրենի ընկերուհի Պոլինա Պորիցկովան:

Էսթեյ Լոուդի նախկին կին Ստեֆանի Սեյմուրը պարբերաբար դիրք է գրավում առաջնակարգ լուսանկարիչների առջև: Այդ գեղեցիկ եգնաչյա կինը, որի համար «գեղեցկությունը նախ և առաջ մազերի գեղեցկությունն է», մեզ արդեն փոքր ինչ «ձանձրացրել» է «Էլսեւ» շամպունների ու բալզամների գովազդներից: Նա առաջվա պես ծաղկում ու բուրում է՝ գովազդելով

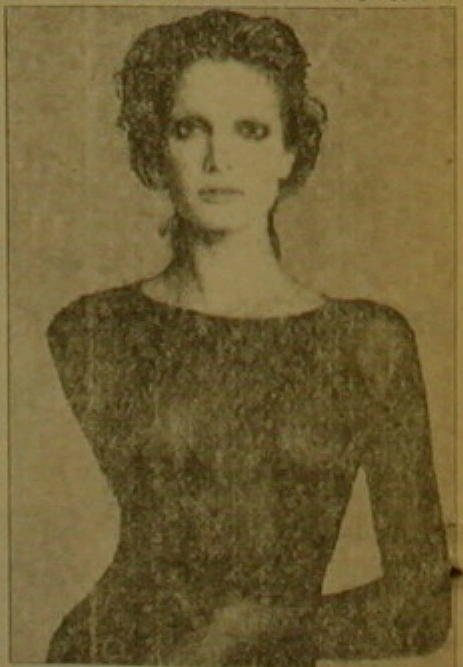

«Էլսեւ» շամպունների գովազդներից «ձանձրացած» Ստեֆանի Սեյմուրը

լողազգեստներ, օծանելիք, հագուստ, թեև իր նախկին ամուսնու «Նոյեմբերյան անձրեւ» գովազդային ժապավենի սյուժեի համաձայն, մեր գեղեցկուհին պետք է ողբերգաբար զոհված լիներ դեռ երկու տարի առաջ:

Բրիջիթ Բարդոն վաղուց հայտնի է և ներկայումս հեռուստատեսային լուրերի ժամանակ նրան հիշում են միայն «Այդ խենթ կանայները» խորագրով հաղորդումներում, թեև նրա մերկ նկարները դեռ երբեմն հրապարակում են պատկերազարդ հանդեսները: Սինդի Լաուդրն ըստ երևույթին նույնպես կուզենար մերկանալ, բայց, ավաղ, դժվարություններ կան ոչ միայն մազերի ներկի գույնի ընտրության, այլև կազմվածքի հարցում: Նույնը չես ասի Նաստասիա Կինսկու և Սինդի Քրաուֆորդի մասին, որոնք հանվել և հանվում են այսպես ասած զգացմունքով, ծաղկով:

«Յա մոլոդոյ»

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի առաջնությունը մեկնարկեց

Առաջին հեթթրիկը առաջին իսկ խաղում

ՍԱՄՎԵԼ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Նախօրեին մայրաքաղաքի «Հրազդան» մարզադաշտում մեկնարկեց ՀՀ ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի 4-րդ առաջնությունը: Առաջին անգամ այն անցկացվելու է աշուն-գարուն ծրագրակարգով: Մեկնարկային խաղում մրցեցին Երևանի «Արարատը» և Նոյեմբերյանի «Ազնավուրը»: Հանդիպումից առաջ ողջույնի խոսքով հանդես եկավ ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի գլխավոր քարտուղար Պավել Խաչատրյանը: Այնուհետև երկու թիմերի ավագները Արամայիս Տոնոյանը և Շիրակ Սառիկյանը բարձրացրեցին եռագույնը:

«Արարատ» Երևան-«Ազնավուր» Նոյեմբերյան 8-0 (6-0)
«Հրազդան» մարզադաշտ: Մրցավար՝ Շահինյան (Գյումրի)
«Արարատ»-Աբրահամյան (Պետրոսյան, 46), Հայրապետյան, Գասպարյան, Տոնոյան, Ստեփանյան, Նիգոյան (Նազարյան, 65), Սկրյան, Տեր-Պետրոսյան, Քոչարյան, Արզումանյան, Յաղմուրյան (Ոսկանյան, 46):
«Ազնավուր»-Անտոնյան, Սեւինյան, Բուլղադարյան, Վերանյան (Երիցյան, 46), Ղազարյան, Հայկ Խասիկյան, Հարությունյան (Հանիսյան, 77), Խաչատրյան, Աբովյան, Սառիկյան, Արմեն Խասիկյան:
Գոլերը խփեցին՝ Յաղմուրյան-3 (2, 7, 22), Արզումանյան (11), Ստեփանյան-2 (42, 62), Տոնոյան (44, 11 մետրանոց), Տեր-Պետրոսյան (59):
Հեռացվեց Բուլղադարյանը (43):

Ինչ վերաբերում է բուն խաղին, ապա այն անցավ, ինչպես և սպասվում էր արարատցիների բացահայտ առավելությամբ: Կարելի է ասել խաղային կարգերը տարբեր էին: Խաղակեսից անցել էր ընդամենը 11 րոպե, իսկ խաղի հաշիվը արդեն 3-0 էր: Երկու անգամ աչքի ընկավ Վահե Յաղմուրյանը և մեկ անգամ Մեսրոպ Արզումանյանը: Այնուհետև, 22-րդ րոպեին Յաղմուրյանը խփեց 4-րդ գոլը, դառնալով առաջնության առաջին հեթթրիկի հեղինակ: Մինչև ընդմիջում արարատցիները ևս երկու անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը: Ընդ որում, 43-րդ րոպեին «Ազնավուրի» դարպասապահ Այրապետ Անտոնյանի կողմից սխալից հետո, հյուրերի պաշտպան Բուլղադարյանը ստիպված ձեռքով ետ մղեց դարպասը ընթացող գնդակը, որի համար էլ իրավացիորեն հեռացվեց դաշտից: Իսկ Տոնոյանը վստահորեն իրացրեց 11 մ հարվածը: Ընդմիջումից հետո նոյեմբերյանցիները փորձեցին տիրել նախաձեռնությանը, սակայն նրանց սակավաթիվ գրոհները ոչ մի վտանգ չէին պարունակում: Միայն մեկ անգամ սուր գոլային դրվագ ստեղծվեց «Արարատի» դարպասի մոտ, երբ Հարությունյանը մեն-մենակ մնաց դարպասապահ Արմեն Պետրոսյանի հետ: Սակայն առաջինիս հարվածը ետ մղեց դարպասի ձողափայտը: Երևանցիները ևս երկու գնդակ անցկացնելով «Ազնավուրի» դարպասը խաղը հանգիստ հասցրին հաղթական ավարտին: 8-0 խայտառակ հաշվով սկսվեց Հայաստանի հերթական առաջնությունը:

Այսօր, լուսաղեկին «Արարատը» մեկնեց Ֆրանսիա, ուր Ալբեր Արզումանյանին պատկանող Դոմեն դը Տուռեն մարզաբազայում կանցկացնեն երկշաբաթյա ուսումնամարզական հավաք, Գավաթակիրների գավաթի նախնական փուլի Կատովիցեում կայանալիք խաղից առաջ:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳԱՎԱԹ

Պայքարը թեժանում է

Ուրուգվայում տեղի ունեցող ֆուտբոլի Ամերիկայի գավաթի խաղարկությունում 1/4 եզրափակիչ 4 հանդիպումներից 3-ում հաղթողը որոշվեց 11 մ հարվածներով: Կիսաեզրափակիչի ուղեգրեր ձեռք բերած դաշտի տերերին ու Կոլումբիայի հավաքականներին միացան ԱՄՆ-ի և Բրազիլիայի թիմերը:

ԱՄՆ-ի ֆուտբոլիստները, արգենտինացիների նկատմամբ տարած սենսացիոն հաղթանակից հետո, ևս մի անակնկալ մատուցեցին: Մեքսիկացիների հետ հանդիպման հիմնական ժամանակն ավարտվեց ոչ ոքի՝ 0-0: 11 մ հարվածները ավելի հստակ իրացրեցին ամերիկացիները՝ 4-1: Այնուհետեւ խաղադաշտ դուրս եկան Բրազիլիայի և Արգենտինայի հավաքականները: Արդեն 2-րդ րոպեին արգենտինացիներից Բալբոն բացեց խաղի հաշիվը: Ընդամենը 7 րոպե անց էդմունդոն, որին անտանելի բնավորության համար լրագրողները անվանում են ոչ այլ կերպ, քան... «անասուն», խփեց պատասխան գնդակը: Դեռ առաջին կեսում Բատիստուտան (Արգենտինա) մղում է իր թիմին առաջ՝ 2-1: Միայն խաղավարտից 10 րոպե առաջ բրազիլացի Տուլիոյին հաջողվում է կրկին վերականգնել հավասարակշռությունը՝ 2-2: Այդ հաջողությունից ոգեւորված աշխարհի խառակի չեմպիոնները ավելի հաջողակ էին 11 մ հարվածները իրացնելիս՝ 4-2:

Ի դեպ, բրազիլացիներից Ժորժինյոն, Դունգան, Լեոնարդոն, Զինյոն Ամերիկայի մյուս աստղերի հետ միասին կմասնակցեն հուլիսի 30-ին Ճապոնիայի մայրաքաղաքում կայանալիք Աշխարհի հավաքականի դեմ ընկերական հանդիպմանը: Այդ խաղի ամբողջ հասույթը կգնա Կոբեի երկրաշարժից տուժածների օգնության հիմնադրամին: Աշխարհի թիմը, որպես մարզիչ, կգլխավորի Կառլոս Ալբերտո Պարեյրան, իսկ Աշխարհի հավաքականը, որում ընդգրկված են Ռավելին (Շվեդիա), Սկիլաչին (Իտալիա), Բուխվալդը (Գերմանիա) եւ ուրիշներ՝ անգլիացի Ռոյ Հոջսոնը:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Թեթեւ ատլետիկան ներծծված է խթանիչներով

Խթանիչների արտադրությունը սովորական բիզնես չէ, այն դեղագործության հնագույն ճյուղերից է և հայտնի է արդյունավետության ձևավորված հարաբերություններից շատ ավելի վաղ: Մինչդեռ այսօր խթանիչների օգտագործումը և այդ գործունեության շուրջ ծավալվող իրադարձությունները ու կյանքով առասպելները գերազանցապես վերաբերում են մարզական անդրկուլիսյան աշխարհին, հավանաբար հենց նման փաստերից անդին էլ ծագված են լինում մարզական գլխավոր նվաճումները: Հայտնի է, որ այդ նվաճումները բանկ արժեն, մեծ սպորտում առավել ևս, քանզի խթանիչները նույնական անհրաժեշտություն են դարձել մարզիկին, վճռական պահին «բացահայտել» նրա քողարկված տաղանդը, ուստի և այսօրվա արգելված դեղամիջոցները դարձել են սպորտի անբաժանելի մասնիկը: Հիշենք Բեն Ջոնսոնին, Դիեգո Մարադոնային (թեև կարծում ենք, որ նրա ֆուտբոլային տաղանդը վեր է խթանիչներից), բուլղարացի ծանրորդներին և այլն: Վերջին սենսացիոն լուրը, որն ապշեցրեց մարզասերներին, ձողացատկորդ, օլիմպիական չեմպիոն Մաքսիմ Տարասովի խոստովանությունն էր, որն ի դեպ, նման է պաշտոնական հայտարարության. «Թեթեւ ատլետներից գրեթե բոլորը առնվազն 95 տոկոսն օգտագործում են արգելված դեղամիջոցներ: Մեր մարզաձևը ներծծված է այդ ախտով, մինչդեռ վերացնել այն որևէ մեկը չի ցանկանում: Բանն այն է, որ երբ թեթեւ ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիան հանձն առնի բացահայտել բոլոր «կեղտոտներին», ապա մարզաձևը կսնանկանա, մարզասերները այլևս չեն այցելի մարզահրապարակներ»:

«Սոբեսեդնիկ» շաբաթաթերթի թղթակցի այն հարցին, թե արդյոք հնարավոր է այսօր հաղթահարել 6 մ 15 սմ բարձրությունը առանց խթանիչների օգտագործման, օլիմպիական չեմպիոնը միանշանակորեն պատասխանեց. «Ոչ»: Հիշեցնենք, որ այդ ֆանտաստիկ ցուցանիշի հեղինակը աշխարհահռչակ Սերգեյ Բուբկան է:

Այն հարցին, թե «բլում»-ն է դրանից, որ Բուբկան անարգելի է օգտագործում», Մաքսիմ Տարասովը պատասխանեց. «Ես ընդդեմ Բուբկայի որևէ բան չունեմ: Սակայն, վաղ թե ուշ ամեն ինչ դադարում է գաղտնի լինելուց»: Նկատենք միայն, որ Բարսելոնում Սերգեյ Բուբկան չկարողացավ հաղթահարել անգամ 5 մ 70 սմ բարձրությունը: Դժվար է ասել, թե որքան է նման հիասթափությունը տեղին, բայց և այնպես նշենք, որ վերջին օլիմպիադան մասնակցության հայտնի դարձավ խոշոր բողոքով գումարով, որն էլ երաշխավորեց միայն «մաքուր» մարզիկների մասնակցությունը խաղերին:

ԱՐԹՈՒՐ ԱՂԱԶԱՐՅԱՆ

ԽԾԱՆԿԱՐ

Պելեն, հիմա էլ Մարադոնան

Մարզական աշխարհը դեռ աշխուժորեն շարունակում է քննարկել «Ֆուտբոլի արքա» Պելեի հայր դառնալու վերջին փաստը (17-ամյա մի աղջիկ անհերքելի ապացույցներ ներկայացրեց իր մոր եւ Պելեի սիրավեպի եւ դրա «հետեւանքի» մասին), եւ ահա եւս մի սենսացիա՝ դարձյալ կապված մարզաշխարհի հետ: Նեապոլի մունիցիպալ դատարանը հայտարարել է, թե կարելի է ապացուցված համարել, որ Իտալիայի նորածին երեխաներից մեկի հայրը հանրահայտ Դիեգո Մարադոնան է: Ինչպես հայտնի է, նա ժամանակին հանդես է եկել տեղի «Նապոլի» ակումբի կազմում:

«Ռեալը»՝ ֆինանսական ճգնաժամում

Անգլիական մարզական մամուլը տեղեկացնում է, որ անտանելի ծանր ֆինանսական վիճակում է հայտնվել Եվրոպայի ամենաճանաչված ֆուտբոլային ակումբներից մեկը՝ Մադրիդի «Ռեալը»: Ներկայումս ակումբի պարտքերը կազմում են 92 միլիոն դոլար, խաղացողներին վճարված չէ մոտ 13,5 միլիոն դոլար, ինչը դարձել է որոշ ֆուտբոլիստների (էմիլիո Բուտրագենյո) թիմից հեռանալու, իսկ մի շարք ուրիշների՝ «վաճառվելու» պատճառը: Ըստ «Ռեալի» նախագահ Ռամոն Մենդոսայի, ֆինանսական բարդությունները կապված են ակումբին պատկանող Մադրիդի հանրահայտ «Սանտյագո Բերնաբեու» մարզադաշտի վերանորոգման հետ, իսկ ըստ այլ վարկածի, ճգնաժամի հիմնական պատճառը ֆուտբոլիստների չափից ավելի մեծ աշխատավարձն է: Պարզ է մի բան. առանց ֆինանսական գործերի կարգավորման Իսպանիայի անցյալ տարվա չեմպիոնը նոր մրցաշրջանում չի կարող հավակնել բարձր տեղի, եւ միայն որեւէ անտանելի իրադարձություն կարող է օգնել ակումբին:

Արմենպրես

ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ
ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆ
առաջարկում է
ամառային հանգիստ լավագույն ծովափնյա հանգստավայրերում
«Զոլոտիե պեսկի» (Բուլղարիա)
ծովափնյա հյուրանոց
Ուղեգրերը՝ 7, 14 եւ 21 օրով
ԵՐԵՎԱՆ-ԲՈՒՐԳԱՍ-ԵՐԵՎԱՆ չվերթը ամեն ուրբաթ
Լիմասոլ (Կիպրոս)
4**** հյուրանոց, անմոռանալի հանգիստ, գործարքների հնարավորություն
ԵՐԵՎԱՆ-ԼԱՌՆԱԿԱ-ԵՐԵՎԱՆ թռիչքը՝ հուլիսի 20-ից, 14 օրը մեկ
Հասցեն՝ Երեւան, Հ.Հակոբյան փ., 2
Հեռ. 272-008, 272-007, 272-450

«ՍԱՆՏՈՒՐՍ»
ֆիրման առաջարկում է
10 ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ ՕՐ ԿԻՊՐՈՍՈՒՄ
Բուլղարական «ՍԱՆՏՈՒՐՍ» ֆիրման յուրաքանչյուր 10 օրը մեկ կազմակերպում է ուղիղ թռիչք
ԵՐԵՎԱՆ - ԼԱՌՆԱԿԱ (Կիպրոս):
Զբոսաշրջիկների առաջին խումբը արդեն հանգստանում է արեւաշող Կիպրոս կղզում
Առաջիկա թռիչքները՝ հուլիսի 19-ին եւ 28-ին:
Բարձրակարգ հյուրանոց
(ծովից 100մ հեռավորության վրա)
Երկտեղանոց համարներ
(հեռախոս, հեռուստացույց, սառնարան, խոհանոց)
3-օրյա էքսկուրսիա ՊՈՐՏ - ՍԱՅԻԴ (Եգիպտոս) եւ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ կիպրական օվկիանոսային «Ատլանտիե» ջերմանավով:
Ուղեգրի արժեքը $610:
Ֆիրման առաջարկում է նաեւ 2-շաբաթյա հանգիստ Բուլղարիայի «Զոլոտիե Պեսկի» ծովափում ($580)
եւ մասնավոր վիլլաներ
Նեսեբր առողջարանում ($420):
Վճարումը՝ համարժեք դրամով, կանխիկ կամ փոխանցումով
«ԱՆԻ» հյուրանոց, 512, 523, 530 սենյակ
Հ.Պարոնյանի փ. 1 (Ձկան խանութի դիմաց)
եւ Գ. Փարպեցու 22 (նախկին Ռուսաստան)
Հեռ. 52-42-65, 59-45-12, 53-15-00, 59-45-23, 56-51-08

digitised by A.R.A.R.@

Հայտարարություն

[illegible] վորված ազգերի զարգացման ծրագրի գրասենյակը Հայաստանում ցանկանում է վարձել 3-4 սենյականոց առանձնատուն, նախընտրելի է Բաղաքի կենտրոնական մասում, բոլոր համապատասխան հարմարություններով, պարտեզով, լավ վերանորոգված, 24-ժամյա հոսանքի ապահովումը ցանկալի է: Զանգահարել ՄԱԶԾ-ի գրասենյակ մինչև օգոստոսի 10-ը ժամը 10.00-ից մինչև 16.00 հետևյալ հեռախոսահամարներով՝ 53-79-52 կամ 53-79-62:

Հարցնել Շահինյան Գագիկին:

ԺԻԴ

CEMA

CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

Հայաստանի Հանրապետության Առևտրաարդյունաբերական պալատը և ֆրանսիական ԺԻԴ ընկերությունը համատեղ ստեղծել են Հայաստանի մենեջմենթի կենտրոն ՍեՄԱ, որը գործում է 1991 թ.: Կենտրոնի նպատակն է պատրաստել բարձրորակ մասնագետներ շուկայական տնտեսության տարբեր ոլորտներում աշխատելու համար: ՍեՄԱ կենտրոնը կազմակերպում է 1995-96 թթ. ուսումնական տարվա ընդունելություն: Ուսումնառությունը բաղկացած կլինի 10 փուլերից, յուրաքանչյուրը մեկ շաբաթ տևողությամբ, մեկ ամսի կտրվածով:

ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

- Շուկայական տնտեսություն
- Հաշվապահություն
- Ձեռնարկությունների իրավունքը
- Ձեռնարկության կազմակերպումը և արտադրության միջոցների տնտեսական կառավարում
- Բանկ և ձեռնարկություններ
- Վաճառք և բաշխում
- Մարկետինգ
- Մենեջմենթ և մարդկային ռեսուրսներ
- Միջազգային առևտուր, ներմուծում և արտահանում, ֆինանսական գործառնություններ
- Բիզնես պլան

Ունկնդիրները կարող են [illegible] ինչպես նաև բոլոր փուլերը հաջողությամբ: Դասընթացներն անցկացնում են ֆրանսիացի [illegible] մասնագետները [illegible] թարգմանությամբ: ՍեՄԱ կենտրոնը Ձեզ [illegible] է, որ ուսումնական տարվա վերջում [illegible] ունկնդիրներից [illegible] տարբեր նախարարություններում, [illegible] ձեռնարկություններում, ինչպես նաև օտարերկրյա ֆիրմաներում [illegible] համար:
ՍեՄԱ կենտրոնը կարող է [illegible] ֆրանսիացի մասնագետների կողմից նաև ձեռնարկությունների ներսում, այն ձեռնարկությունների, որոնք կցանկանան [illegible] բացի, յուրաքանչյուր ձեռնարկություն կարող է [illegible]:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56-51-94 հեռախոսով:

ՀԱՍՑԵՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ 39

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ

ՄԵՆՔ ԿԽՆԱՅԵՆՔ
ԱՌԱՋԱՆՑԻԿԸ՝ ՁԵՐ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

Ամեն կիրակի նոր կանոնավոր չվերթ դեպի Բելառուսի մայրաքաղաք Մինսկ

ՀԱՈՒ-ի չվերթները կատարվում են ուղիղ առանց տեխնիկական կանգառների

-Երևան-Ամստերդամ, Երևան-Փարիզ և այնտեղից աշխարհի ցանկացած երկիր չվերթների իրականացում:

-ԱՄՆ մեկնողները, որոնք օգտվում են ՀԱՈՒ-ի Փարիզ, Ամստերդամ չվերթներից, անվճար կարող են տեղափոխել 64 կգ բեռ:

-Երևան-Բեյրութ-Երևան չվերթի տոմսերի արժեքը էժանացել է 300 ԱՄՆ դոլլարով:

-Երևան-Թեհրան չվերթով բացառիկ հնարավորություն է ստեղծվել կապարելու բեռների անսահմանափակ փոխադրում:

"Զվարթնոց" օդանավակայան

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևանի ինդուստրիալ-մանկավարժական տեխնիկումը հայտարարում է 1995-96 ուստարվա ընդունելություն 10-ի բազայով հետևյալ մասնագիտությունների գծով.

- աշխատանքի դասավանդում,
- կարի արտադրություն,
- նյութերի մշակումը հաստոցների և ավտոմատ գծերի վրա,
- հագուստի մոդելավորում և կոնստրուկտավորում,
- դեկորատիվ կիրառական արվեստ,
- փորագրական արվեստ և դեկորատիվ կոսմետիկա:

Տեխնիկումի հասցեն՝ Երևան, Ա. Տիգրանյան 21 «Զվարթնոց» կ/ք մոտ
Հեռախոսներ՝ 25-33-65, 25-33-58

Գնում եմ **«ժիգուլի»** մակնիշի ավտոմեքենա, նորմալ վիճակում:
Հեռ. 53-04-34

ԲԱՆԿ
ԿՐԵԴԻՏ · ԵՐԵՎԱՆ

"Կրեդիտ-Երևան" բաժնետիրական առևտրային բանկը ընդունում է ավանդներ դրամով և ԱՄՆ դոլարով, 3 ամիս ժամկետով, տոկոսների ամսական կամ եռամսյակային վճարմամբ, հետևյալ տոկոսադրույքներով.

դրամով	ԱՄՆ դոլարով
1 ամիս - 4 %	1 ամիս - 2,5%
3 ամիս - 15 %	3 ամիս - 9%

Նշված տոկոսադրույքներով ավանդները ընդունվում են մինչև 1995թ. հոկտեմբերի 1-ը:

"Կրեդիտ-Երևան" բանկ
Վռամշապուհ Արքայի 2/8
հեռ. 56-60-17

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1902. Տպաքանակը 7000. Ստորագրված է տպագրության 17. 07. 1995. Գինը 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@